

Reggeli Ujság

Noviszád, 1938 október 18, kedd

Urednik — Szerkeszti
ANDRÉE DEZSÓ

19. évfolyam 284. szám

Döntő fordulat

Várható mára a csehszlovák-magyar viszonyban

Lapjelentések szerint újból megindulnak a tárgyalások — A diplomácia munkában — Tanácskozások mindenfelé a tárgyalások újrafelvétele érdekében

Budapestről jelentik: A hétfői lapok nagy része eddig meg nem erősített forrásból olyan híreket közöl, hogy az olasz és a lengyel kormány vasárnap prágai követe útján jegyzéket intézett a csehszlovák kormányhoz, amelyet felhívott a Komáromban megszakított tárgyalásoknak a magyar kormányval való újrafelvételére, valamint arra, hogy Magyarország elé olyan ajánlatot terjesszen, amely a további tárgyalások alapjául szolgálhasson. A magyar lapok a külföldi forrásból származó értesülése szerint a tárgyalások néhány napon belül újból megindulnak, még pedig ezuttal Pozsonyban. Ha ez a tárgyalás sem vezetne eredményre, akkor Mussolini nyomban Rómába hívná egybe a négy hatalom külügyminisztereinek vagy nagyköveteinek értekezletét, amelyen a Münchenben lefektetett elvek szerint megvonnák Magyarország és Szlovákia új határait. A magyar lapok hozzátesszik ehhez a külföldi forrásból származó értesüléshez, hogy az mindeddig nem nyert megerősítést.

Népszavazás a vitás területeken?

Párisból jelenti az Avala: A hétfő reggeli lapok főleg a magyar-csehszlovák tárgyalásokkal foglalkoznak. A Petit Parisien ezeket írja:

— A megegyezés lehetőségét nem szabad kizárni. Szó van olyan tervről, amely szerint egyes területek egyszerű átsatolására vonatkozó követeléseket ezeken a vidékeken népszavazással helyettesítenék. Kérdés, hogy ehhez hozzájárul-e Magyarország?

A Matin római tudósítója ezeket jelenti: Az olasz közvélemény egyelőre felhagyott a négyhatalmi értekezlet tervével, amelynek a magyar kisebbségek kérdésének végleges rendezése volna a célja. Kudarc esetén azonban — mondják Rómában — a nagyhatalmaknak közbe kellene lépniök, hogy megegyezés megmentsék a békét.

Prága hajlandó azonnal újratekezni a tárgyalásokat

Budapestről jelentik: Az Esti Ujság római tudósítója szerint hivatalosan is megerősítik azt a hírt, hogy a csehszlovák ügyvivő vasárnap este felkereste Ciano külügyminisztert és tudatta vele, hogy a prágai kormány hajlandó azonnal újratekezni a tárgyalásokat Magyarországgal. Prága utasította a berlini csehszlovák követet, hogy hasonló lépést tegyen Ribbentrop külügyminiszternél.

Az olasz félhivatalos sajtó keddre döntő jelentőségű változást vár a magyar-csehszlovák válsággal kapcsolatban.

BECK TANÁCSKOZÁSAI

Varsóból jelenti az Avala: Beck lengyel külügyminiszter vasárnap az olasz és román nagyköveteket és a magyar követet fogadta. Politikai körök nézete szerint a megbeszéléseken a magyar-csehszlovák kérdéssről volt szó.

VILLANI CIANONAL

Rómából jelentik: Villani Frigyes báró kvirináli magyar követ hétfőn délelőtt fogadást tett Ciano külügyminiszterrel.

A CSALLÓKÖZI MAGYAR TANITÓK NEM KAPNAK FIZETÉST

Pozsonyból jelentik: A pozsonyi pénzügyigazgatóság intézkedésére a csallóközi magyar tanítók november hónapra már nem kapnak fizetést. A rendelkezést megindokolja az a tény, hogy a csehszlovák delegáció — mint ismeretes — már első javaslatában vissza akarta adni a Csallóközt Magyarországnak.

LENGYELORSZÁG KORMÁNYFORMAJA

Varsóból jelentik: Kviatkovszky helyettes miniszterelnök és pénzügyminiszter vasárnap Kattowitzban egy választói gyűlésen Lengyelország kormányformájáról ki jelentette, hogy az a parancsur-

mak és demokráciák között van. Nem fasizmus, nem kommunizmus, hanem »fegyelemmel igazgatott demokrácia, amely szemben áll a szabadkőműves liberalizmussal.« A miniszter sajnálatosnak mondogatta az ellenzéknek azt a határozatát, hogy nem vesz részt a választásokon.

Durcsánszky a közvetlen tárgyalásokról

Párisból jelentik: Durcsánszky szlovák belügyminiszter, aki résztvevett a komáromi tárgyalásokon, a Havas-iroda Pozsonyba kiküldött munkatársa előtt kijelentette, hogy mielőtt a nagyhatalmak kezébe tennék le a komáromi viszály anyagát, újból megkísérlik a Magyarországgal való közvetlen tárgyalások felvételét. Nincs kizárva azonban — mondotta —, hogy egy harmadik állam közvetítését fogjuk még kikérni. Szidor Károly képviselő legközelebb Varsóba indul és lehetséges, hogy ott történik ilyen kezdeményezés. Végül Durcsánszky kijelentette, hogy a szlovákok megértést akarnak a magyarokkal.

Prága új javaslatfai

Prágából jelenti az Avala: Bár a közvetlen magyar-csehszlovák tárgyalások újrafelvétele ügyében még nem történt döntés, nemcsak Prága és Budapest, de London, Berlin, Páris és Róma között is diplomáciai megbeszélések folynak. A prágai kormány új javaslatát itteni hírek szerint Pozsony, Nyitrát és Ungvárt Csehszlovákia részére követeli. Kassa sorsa még bizonytalan.

A német és cseh hatóságok megegyeztek, hogy a határvidéket különleges fényképezőgépekkel repülőgépről lefényképezik és ezek a felvételek szolgálnak majd az új demarkációs vonal alapjául.

A jövő héten Prágában megnyílnak a munkatáborok és ezután minden magánvállalat munkaerőit ezekből a munkatáborokból szerzi be.

PRÁGA PÉNZÜGYI HELYZETE

Prágából jelenti az Avala: A Londonban tartózkodó csehszlovák pénzügyi küldöttség az angol kormánynak emlékiratot nyújtott át, amelyben kifejti azokat az okokat, amelyek miatt a csehszlovák kormány kénytelen pénzügyi támogatást kérni. Hasonló emlékiratot juttattak el a francia kormányhoz is. Az angol kormány most tanulmányozza az emlékiratot, amelyre a francia kormánnyal együtt fog válaszolni. Közben — mint jelentették — az angol kormány felkérte az Angol Bankot, hogy bocsásson 10 millió fontot a csehszlovák nemzeti bank rendelkezésére. Ezt az összeget a legsürgősebb kiadások fedezésére

fordítják, elsősorban a menekültek segélyezésére. A prágai kormány képviselői kijelentették, hogy a segélyezés során sem politikai pártállás, sem faji hovatartozás tekintetében nem tesznek különbséget.

Olvasd és terjeszd a Reggeli Ujságot

A világtörténelem 16 napja

Csehszlovákia belső átszervezése

Berlinből jelenti az Avala: A Völkischer Beobachter a hivatalos anyag alapján első ízben ismerteti a müncheni egyezményt megelőző politikai és diplomáciai eseményeket. A cikk, amelynek »A világtörténelem 16 napja« a címe, többek között ezeket mondja:

— A szeptemberi válság körül már kialakult a legenda. Ma már nem titok többé, hogy a márciusi napokban sem a szudétánemek vezetői, sem pedig Berlin nem gondolt arra, hogy a csehszlovák kérdést még ebben az évben teljesen rendezzék. Hogy mégis így történt, az dr. Benes és szolgálatkés külföldi diplomáciai tanácsadóinak kizárólagos érdeme. Május 21-én a csehszlovák állam maga ásta meg akkori szerkezetének sírját. A hógörgeteget a csehszlovák mozgósítás indította meg.

A lap ezután a berchtesgadener, londoni és godesbergi megbeszélésekkel foglalkozik és megállapítja, hogy a londoni angol-francia javaslatok, amelyeket egyébként sohasem közöltek forma szerint a német birodalmi kormánnyal, még Godesbergben sem, a későbbi müncheni egyezmény minden fontosabb részét már magukban foglalták.

— Páris és London — folytatja a lap — még Chamberlain godesbergi tartózkodása alatt közölték a prágai kormánnyal, hogy tovább nem vállalhatnak felelősséget azért a Prágának adott korábbi tanácsért, hogy Csehszlovákia ne mozgósítson. Prága a francia-angol rokonszenvnek ezt a megnyilatkozását felhasználta arra, hogy a már korábban elfogadott tervet visszautasítsa, ami a Masaryk követ által szeptember 25-én Londonban átadott jegyzékből is kitűnik. A szeptember 26-i csehszlovák jegyzék is azt mutatta, hogy Prága reméli, hogy Csehszlovákiának nem kell teljesítenie a francia-angol tervhez való hozzájárulásából eredő kötelezettségeit. Ebben a második jegyzékben Prága hozzájárult a nemzetközi értekezlet összehívásához és annak a reményének adott kifejezést, hogy az összeülő értekezlet tekintetbe veszi majd, hogy »Prága a legvégső szükségben és a legerősebb nyomás alatt fogadta el az angol-francia tervet.« Mindkét csehszlovák jegyzék azt bizonyítja — fejezi be cikket a Völkischer Beobachter —, hogy mennyire feltétlenül szükséges volt, hogy Hitler kancellár a szudétánemet vidékek azonnali átadását kívánta.

HATÁRZÁR

Varsóból jelentik: A lengyel hatóságok elhatározták, hogy a lengyel-cseh határt keddtől estig elzárják, hogy a csehszlovákival való üzeneteket megakadályozzák. (AA)

Prágából jelentik: A Slovenski Hlas az átalakulás kérdésével foglalkozva, azt írja, hogy az részben az 1867. évi osztrák-magyar kiegyezés, részben pedig a svájci szövetségi állam berendezésének alapelvein épül fel. Az új szövetségi állam három országból áll.

Csehország, Morvaország és Morva-Szilézia megmaradt részét egy országgrésszé egyesítik. Csehországnak, Szlovákiának és Kárpátaljának külön országgyűlése és külön kormánya lesz. Az együttes minisztertanács a három kormány tagjaiból fog állni. A külügy, hadügy és a pénzügy a három országban közös lesz. Az együttes minisztertanács akkor ülészik, ha az egész államot érdeklő kérdésekről van szó. Az együttes parlament a három országgyűlés kiküldöttjeiből alakul és évente egyszer vagy kétszer ül össze, hogy az egész államra vonatkozó törvényeket hozzon. Tervezték azt is, hogy a köztársasági elnök a központi kormány miniszterelnöke lesz, úgy, mint az Egyesült Államokban.

FELOSZLIK A CSEHSZLOVÁKIAI KOMMUNISTAPÁRT

Varsóból jelentik: A lengyel távirati iroda prágai értesülése szerint a csehszlovákiai kommunista párt vezetőségének a Syrový-kormány ajánlotta, hogy oszlassa fel pártját. A kommunista pártvezetőség több, mint 24 órán át tanácskozott, végül is elhatározta a formai feloszlást, egyben utasította a párt tagjait, hogy lépjenek be más pártok kötelékébe. A kommunista párt levéltárát Ungvárra szállították.

Mint az Avala Prágából jelenti, a cseh szociáldemokrata párt elhatározta, hogy kilép a II. Internacionáléból és a párt nevét »munkáspártra« változtatja át.

KIBŐVÜLT A RUSZIN-KORMÁNY

Ungvárról jelenti az Avala: A kárpátaljai autonóm kormány első minisztertanácsán Volosin és Pjescsak államtitkárok lettek az esküt Brody miniszterelnök kezébe. A kárpátaljai kormány most a következő tagokból áll:

Miniszterelnök és közoktatási miniszter Brody András, belügyminiszter Bacsinzky, közlekedésügy: Révai, földművelésügy: Fencsik, népjólét és népegészségügy: Volosin államtitkár, igazságügy: Pjescsak államtitkár.

A minisztertanács elhatározta, hogy az összes hivatalos iratokat orosz és kisorosz nyelven adják ki.

Bacsinzky és Révai miniszterek Baranyi főbiztos kíséretében vasárnap repülőgépen Prágába utaztak.

Brody miniszterelnök vasárnap délután Prsel tábornokot, a nyugatszlovákiai hadseregkörzet parancsnokát és Svatek tábornok, helyőrségi parancsnokot fogadta.

ELFOGADTAK FAJNOR ÉS PÁRKÁNYI LEMONDÁSÁT

Prágából jelenti az Avala: A köztársasági elnök hatáskörét ellátó csehszlovák kormány elfogadta Fajnor és Párkányi miniszterek lemondását. A két miniszter — mint jelentettük — egészségi okokból mondott le. Az igazságügyi és a törvényegységesítő tár-

ca ügyeinek vitelével illetően Feierabend földművelési minisztert bízták meg.

A minisztertanács határozata szerint Csehszlovákiát a berlini német-csehszlovák gazdasági tárgyalásokon Kalfus pénzügyminiszter, Karvas kereskedelmi, továbbá Feierabend földművelési és Vavrecska tárcanévküli miniszter képviseli.

KASPAR BIBOROS PÁSZTORLEVELE

Prágából jelenti az Avala: Vasárnap a prágai egyházmegye valamennyi templomában felolvasták Kaspar prágai biborosérsek pásztorlevelét, amely többek között ezeket mondja:

— Súlyos megpróbáltatáson mentünk át. Határainkat megszükitették, de népünk megőrizte a továbbfejlődés lehetőségét.

Az Evangélium idézése után a biboros ezt mondta: »Az igaz-

ság meg fog szabadítani bennünket.«

A CSEHEK ÜLDÖZÉSE TESCHENBEN

Morva-Ostrauból jelenti az Avala: A lengyelek által megszállt tescheni vidéken a csehszlovákok üldözése és letartóztatása tovább tart. Vasárnap számos tescheni menekült érkezett Morva-Ostraubába. A cseh iskolák a megszállt területen még zárva vannak. A csehekre nyomást gyakorolnak abban az irányban, hogy gyermekeiket irassák lengyel iskolákba, mert különben nem kapnak munkát.

Ezzel szemben az opavai német hatóságok engedélyezték a cseh gimnáziumot, amely hamarosan meg is nyílik. Már megalakult az a lengyel-csehszlovák bizottság, amelynek a tescheni vidék megszállása következtében támadt kérdések megoldása a célja

Szubotica szállási kövesutakat építet

Ivkovics Ivandékics Iván városelnök kéthavi szabadságra ment

Szubotica város képviselőtestülete tegnap délután közgyűlést tartott, amelyen feltűnően kevés számú városatya jelent meg. A közgyűlés a teljes érdektelenség jegyében, minden különös felszólalás vagy interpelláció nélkül zajlott le, annak ellenére, hogy a tárgysorozaton több fontos ügy szerepelt.

Először az utépítés került tárgyalásra. Elhatározták, hogy

összesen 8 kilométer hosszúságú szállási utat építenek.

Ez az ut 3 méter szélességű lesz gyalogjáróval. A költség 2,300.000 dinárt tesz ki. Ezenkívül elhatározták, hogy a Zmaj Jovina és az Osztojiceva uccák kövezetét a háztulajdonosok költségére kijavítatják. Kimondták, hogy a jövőben a városi utépítési alapot csakis utépítésre használhatják.

Tárgyalták az aszfaltozásból visszamaradt régi adósság ügyét is. Ugy határoztak, hogy különböző alapokból három és félmillió dinárt szednek össze az adósság kifizetésére.

A városalelnöknek havi négyezer dinár fizetést állapítottak meg,

meg,

Ivkovics-Ivandékics Iván városelnök december 14-ig betegszabadságot kapott.

A szerb hadsereg bevonulása jubileumának megünneplésére huszonötezer dinárt szavaztak meg.

Matkovics Nikola, a Pucska Kaszina elnöke igen érdekes indítványt tett. Javasolta, hogy

a város zsidóknak saját jószántából ne adjon illetőséget, csak akkor, ha erre a törvényes előírások kötelezik.

Ugyanis négyévi egyhelyben lakás után a város adhat illetőséget, míg 10 évi egyhelyben való lakás után a jövevény automatikusan illetőséget szerez. Efelett az indítvány felett nem szavaztak.

Dr. Vernácski Szevén főgyógyész beszámolt a városnak az agrárreformmal való pénzügyi viszonyáról. Az állam 12 millió dinárt adott állami kölcsönkötvényekben, ezenkívül 2,300.000 dinárt kiutalt az agrárföldek megváltása céljából.

Több kisebb ügy tárgyalása után a közgyűlés véget ért.

Gyilkosság a lány miatt Apatinban

Kocsmai táncmulatságon veszett össze a két legény

Hétfőn hajnalban véres tragédia játszódott le az egyik apatini uccán. Szomborac Antal bácski-monostori péksegéd

leszurta Ador György 20 éves apatini napszámoslegényt.

A szurás Adort a kulcsontja mellett érte, átvágta az ereket, úgy-

a szerencsétlen legény hamarosan kiszendvedt.

A két legény táncmulatságon vett részt és egy lány miatt össze veszték. Szomborac az uccán meglette Adort és késével állt bosszút rajta.

A gyilkost a csendőrség letartóztatta.

LÉGSULYU ÚJSÁG ANGLIÁBAN:

Most csak az a kérdés a légsúly mi-
ben van?

Újság papírjában vagy a tartalomban?

SANYARU VENDEL

Kormányának gazdasági, bel- és külpolitikai sikereiről beszélt dr. Sztojadinovics Milán

A jugoszláv radikális egység pártja is akarja a horvátokkal való megegyezést, de tudja, hogy hol van az a határ, amelyet nem szabad átlépni – mondta a miniszterelnök vasárnap esti rádióbeszédében

Dr. Sztojadinovics Milán miniszterelnök-külgügyminiszter vasárnap este hét óra után beszédét mondott a jugoszláv radikális egység pártjának országos vezetői előtt. A beszédet, amely a választási mozgalom tulajdonképpen bevezetője volt, a rádió révén az ország egész lakosságához intézte.

Az egybegyűltek nagy lelkesedéssel fogadták a miniszterelnököt, aki dr. Korosec Antun belügyminiszter és dr. Szpáhó Mehmed kereskedelmi miniszter kíséretében érkezett meg a párt főbizottságának helyiségébe.

A KORMÁNY NEM CSAK IGÉRETEKKEL JÖN

A miniszterelnök beszéde elején rámutatott arra, hogy Jugoszlávia történelmében ez az első eset, amikor olyan kormány választat, amely nem ígéretekkel jön csak, hanem három évet meghaladó munka eredményére hivatkozva kér bizalmat az ország népétől. Amikor kormánya 1935 júniusában átvette az ország kormányzását, kétségbeejtő állapotokat talált. Alekszandar királyt, aki nemcsak uralkodó, hanem tényleges kormányzó is volt, ellenségei meggyilkolták. Az ország gazdasági és pénzügyi helyzete elszomorító volt, a külpolitikában sem volt jobb a helyzet, mert ahány országgal határos volt Jugoszlávia, azok mind ellenségei voltak. A helpolitikai helyzet pedig éppen olyan vigasztalan volt, a pártok nem működtek, a politikusok jó részét internálta a Jevtics és az azt megelőző kormányok, az ország különböző helyein, vasúti kocsikban és máshol pedig bombák robbantak.

Ez volt a helyzet, amikor kormánya átvette az ország vezetését. Milyen más most a helyzet. A földműveseknek nem kell áron alul értékesíteniük terményeiket. A földműves adósságokról már nem is beszélnek, mert a kormány azt két milliárd és 700 millió dinárral felére csökkentette. Mindenhol javul a helyzet, dolgoznak és a munkanélküliség megszűnt. Az állam gazdasági és pénzügyi helyzetét annyira rendbehozta a kormány, hogy a dinár ma Európa legstabilabb valutája.

SZTOJADINOVICS KÜLPOLITIKÁJÁNAK SIKERE

A külpolitikai helyzet javulása pedig különösen szembetűnő. Jugoszláviának olyan tekintélye van, amilyen még sohasem volt és minden külföldre utazó büszkén mutatja meg utlevelét. Hangsúlyozta a miniszterelnök, hogy amikor mint Jugoszlávia képviselője külföldre utazott, olyan fogadtatásban részesült, mint előtte még egy jugoszláv államférfi sem. Külpolitikájának legjobb bizonyítványa az, hogy azok az országok, amelyekből néha bírálat hangzott el az általa kezdeményezett külpo-

litika ellen, most ugyanazon az uton haladnak, amelyet ő másfél évvel ezelőtt kezdeményezett. Ez igazolja legjobban, hogy milyen helyes uton vezette Jugoszlávia külpolitikáját.

Az országon belül is megnyugodtak a kedélyek. Az örökölt politikai törvényeket nagyon liberálisan kezelik. Az elmúlt három év alatt 18.000 politikai elítélt kapott kegyelmet. A politikai elítéltek száma 1919-től 1935-ig 18.700 míg Sztojadinovics kormányzata alatt összesen 2.100. A vezető politikusok közül 1929-től 1934-ig harmincegy volt internálásban, ma pedig egy sincsen. Hogy mennyi menekült 1929 után külföldre ezt nem tudjuk, mert erről nem vezettek statisztikát. Az ő kormánya alatt senki sem menekült külföldre, viszont a legtöbb menekült ismét hazatért az országba.

A KORMÁNY BELPOLITIKAI ELLENFELEI

A miniszterelnök ezután arról beszélt, hogy kormányának eleinte milyen nehézségekkel kellett megküzdenie a szkupstinában és szenátusban, de ezt is sikerült legyőznie.

Ellenfelei gondolkodását legjobban az mutatja, hogy a szélsőséges integralisták, akik „teljes jugoszlávoknak” csak magukat tartották, most a föderalista Macsekkel együtt küzdenek ellene. Jugoszlávia politikai történelme nagyobb elvtelenséget még nem tapasztalt ennél. A jugoszláv nép, józan esze nem engedi meg, hogy bárki is kövesse őket ezen az uton.

A jugoszláv radikális egység pártja nem olyan, mint valami póstaí omnibusz, amelyre mindenki felszállhat, aki tehnikai vagy más okokból december 11-ig együtt akar utazni. A JRZ listája egységes programot, egységes eszmét képvisel, amellyel konstruktív munkát akarnak kifejezni a király, ország és nép érdekében.

A HORVÁT KÉRDÉS MEGOLDÁSA

Három év alatt többet dolgozott ez a kormány, mint bármelyik más előtte, nagyon jól tudja azonban, hogy még sok feladat vár megvalósulásra, ezért kér bizalmat. A kis emberekről, iparosokról, munkásokról, földnélküli földművesekről kell gondoskodni. A megoldandó feladatok között van a horvát kérdés is. A választás után — mondta a miniszterelnök — mi leszünk az elsők, akik ennek a kérdésnek a megoldását keressük. Mi festvéri megegyezést akarunk, de éppen azért, mert ezt komolyan és őszintén óhatjuk, meg is akarjuk valósítani, de egyúttal ismerjük azt a határt is, amelyet ez alkalommal nem szabad átlépni. Mi akarjuk az egyezményt. De ez a szó „egyezmény” már maga is azt jelenti, hogy azt nem lehet

minden áron megkötni.

Öfensége Pavle régenherceg, aki a külpolitikai viszonyok kitűnő ismerője, mondta egy alkalommal, hogy a világbéke biztos lenne, ha a nemzetek elsősorban határaiton belül biztosítanák a békét.

JUGOSZLÁVIA BÉKÉT AKAR

A miniszterelnök ezután rámutatott arra, hogy a sokat szenvedett jugoszláv népek sohasem volt programja a háború. Jugoszlávia megvalósította nemzeti ideáljait és még nagyon élénken élnek emlékezetében azok az óriási áldozatok, amelyeket ennek érdekében hoznia kellett. Éppen azért óvakodott a kormány minden kalandtól és ennek köszönhető, hogy a müncheni konferencia előtt egész Európát hatalmába kerítő pánik nem érintette Jugoszláviát. Nem látta Jugoszlávia azokat a szomorú képeket, amelyek 1914 borzalmas emlékeit újították volna fel. Nem látták a menekülteket, futóárkokat városok parkjaiban, sem a bombázások fedezékek készítését. Az ország népe ezeket az európaszerte izgalmas órákat

nyugodtan élte át, mert tudta, hogy a királyi kormány politikája megvédi a pániktól, a borzalmaktól és a háború szörnyétől. A jugoszláv nép egészséges ösztöne nem is csalatkozott. A királyi kormány tudatosan vezette a béke útján. Ez a körülmény igazolta a kormány politikáját. Egy borzalmas kataklizmában, amely vihar elsöpört országokat és megváltoztatott határokat, Jugoszlávia kormánya megővta a békét és megőrizte a határokat. És ez azt jelenti, hogy sikerült őrizni és megővni Jugoszláviát.

Ezért megy örömmel december 11-én a választásokra a kormány.

A miniszterelnök beszédét a király és a királyi ház éltetésével fejezte be.

A beszéd befejeztével a párthelyiségben egybegyűltek lelkes ünneplésben részesítették a miniszterelnököt.

Dr. Sztojadinovics Milán beszédét a rádió is közvetítette és minden város és község nagyobb terlein hangszórókon hallgatták az egybegyűlt ezrek és ezrek a beszédet, amelyet a hallgatóság mindenhol lelkesedéssel hallgatott.

Zágrebben megegyezéssel végződtek a jugoszláv nemzeti párt kiküldöttei és dr. Macsek közötti tárgyalások

A Vreme jelentése szerint a jugoszláv nemzeti párt főbizottságának megbízásából dr. Kramer Albert és Pastrovics Manfred képviselők vasárnap Zágrebbe érkeztek, ahol dr. Macsekkel tárgyaltak a választási együttműködés tekintetében.

A Vreme munkatársának értesülései szerint a konferencián meg egyezésre került sor a jugoszláv nemzeti párt, valamint a volt paraszt demokrata koalíció és egyesült ellenzék közötti tehnikai együttműködés tekintetében a december 11-i választásokon. A résztvevők kijelentették, hogy az együttműködésre vonatkozó megegyezés létrejött, anélkül, hogy akár az egyik, akár a másik részről valamilyen feltételeket szabtak volna.

Ugyancsak a Vreme jelenti, hogy a jugoszláv nemzeti párt zagrebi és szarajevói köreiből nagy elégedetlenséget váltott ki az a tény, hogy együtt mennek a választásokon az e vesült ellenzékkel.

A KOR. NYPÁRT AZ EGÉSZ ORSZÁGBAN MEGKEZDTE A VÁLASZTÁS ELŐKÉSZÍTÉSÉT

A jugoszláv radikális egység szervezeti már a miniszterelnök rádióbeszédének elhangzása előtt ország-szerte megkezdte a választást előkészítő munkát. Igen sok konferenciát tartottak, amelyeken megegyeztek a jelöléseket. A jugoszláv radikális egység noviszádi hívei vasárnap délelőtt két helyen is tartottak konferenciát. Az egyiket a Szloboda-szálló nagytermében, ahol maga

Csirics Szevén volt szkupstinai elnök és a noviszádi képviselő beszélt. Itt Csiricsét jelölték ismét Noviszád képviselőjévé.

A második kormányparti gyűlést a Szrpszki Kraly vendéglőben tartották. Itt is több százan hallgatták a szónokokat, akik a kormány és főleg Sztankovics Szvetozár földművelési miniszter munkáját ismertették. Az utóbbi ülést azok hívták össze, akik a multhét csütörtökjén tartott ülésen Noviszád város jelöltségét Sztankovics Szvetozár földművelési miniszternek ajánlották fel. A miniszter azonban még nem nyilatkozott, hogy elfogadja-e a jelöltséget vagy sem.

A kormányparti jelölések ügyében az utolsó szót különben is a jugoszláv radikális egység főbizottsága mondja meg. A vidéki szervezetek jelöléseit itt vizsgálják felül és hozzájárulnak meg a végleges döntést abban a kérdésben, hogy kit vesz fel dr. Sztojadinovics Milán országos listájára.

MA DÉLELŐTT NYILIK MEG A KORMÁNY MUNKÁJÁT BE-MUTATÓ KIÁLLÍTÁS NOVISZÁDON

Dr. Sztojadinovics Milán és kormányának három évi munkásságát szemléltetően mutatja be az a kiállítás, amelyet először Beogradban mutattak be, most pedig Noviszádon kerül bemutatásra. A kiállítást ma délelőtt 11 órakor nyitja meg dr. Lukovics Koszta sajtófőnök az Emléktárházban. A kiállítás október 23-ig marad nyitva.

HALLÓ!

A japán szigetcsoport egyik szigetének, Hiusiunak északi részén nagy árvíz volt, amelynek 192 emberélet esett áldozatul, 205 személyről nem tudnak semmit. Az árvíz 400 házat sodort magával.

Kalkuttai jelentés szerint a kelet-indiai vasúti vonalon 90 mérföldre Patna állomástól kisiklott az indiai expressz. A szerencsétlenség okát nem lehetett megállapítani. Eddig 30 súlyosan sebesült utast hoztak ki a kocsik romjai alól.

Dr. Funk német birodalmi közgazdasági miniszter Európa délkeleti államaiban és Törökországban folytatott tárgyalásai után visszatért Berlinbe. Dr. Funkot az állomáson a török nagykövet és a bolgár követség ügyvivője fogadták.

A washingtoni Fehér Házban kijelentették, hogy az Egyesült Államok kormánya eddig sem hivatalos, sem félhivatalos értesítést nem kapott arról, hogy az angol királyi pár a jövő év tavaszán az Egyesült Államokba is ellátogat.

A spanyolországi Ciudad Realban egy személyvonat összeütközött egy mozdollyal. Az összeütközésnek 12 emberélet esett áldozatul.

Az északamerikai Detroit repülőtér felett, amely a Motor City társaság tulajdona, száz méter magasságban két próbarepülést végző repülőgépet összeütközött. Mindkét gép kigyulladt és lezuhant. A szerencsétlenség alkalmával négy férfi és egy hároméves kisgyermek elégett.

Svédország északi részében szerencsétlenség ért egy betegszállító repülőgépet. A repülőgépen egy beteg lapp nőt akartak kórházba szállítani. A repülőgép a nagy ködben sziklának ütközött és lezuhant. A repülőgépen levő pilóta, mechanikus, orvos, betegápolónő és a beteg életüket veszítették.

Londonban tegnap hagyta el a sajtót Lloyd George volt miniszterelnök emlékiratainak első kötete. Az emlékirat címe »Igazság a békeszerződésekről«. Lloyd George ebben a könyvében sok olyan okiratot közöl a nyilvánossággal, amelyek eddig ismeretlenek voltak.

A dán trónörökös vasárnap este Londonba érkezett.

A spanyolországi Santanderben hétfőre virradó éjjel földrengést éreztek. A lakosság nagyon megrémült, különösen amikor a rengés megismétlődött.

Olaszország északi részein az utóbbi időben több antifasiszta megmozdulást lepleztek le. Az antifasiszták élén Koloni trieszti tanár állott. Kolonit és néhány társát a rendőrség letartóztatta és átadta a külön bíróságnak. Az utóbbi időben több zsidó férfit tartóztattak le Olaszországban, akiket antifasiszta tüzelmekkel vádolnak. A letartóztatottak között van Dino Filippi firenzei volt képviselő is.

Flandin volt francia miniszterelnök, aki Olaszországban tartózkodott, tegnap Firenzéből Párisba utazott. Flandin felesége kisleányával Rómába utazott tovább.

A lateráni palotában tegnap nyílt meg a keresztény régészek negyedik kongresszusa.

***

Hitler terve Európa újjászervezésére

Londonból jelentik: Az angol lapok értesülése szerint Chamberlaint Münchenbe lord Londonderry is elkísérte és mialatt Hitler Chamberlainnal tanácskozott, a lord Göringgel folytatott megbeszélést Európa jövőjére vonatkozóan.

A Sunday Dispatch szerint a megbeszélések során nagy vonalakban kialakult egy tervzet, amelyet Hitler részletesen kidolgozva elküld Londonba és Párisba. Eszerint Hitler szavatolná a francia határokat mindenféle támadás ellen. Kijelenti, hogy a brit birodalom létezése és jelenlegi összetétele Németország érdekeivel megegyezik és Németország ezt mint tény elfogadja.

2. Hitler légi megneptámadási szerződést, illetve a légi erők korlátozását ajánlja fel egyrészt Anglia és Németország, másrészt Franciaország és Németország között kötendő megegyezéssel.

3. Anglia, Franciaország és Olaszország ígéretet tesz, hogy a jövőben semmiféle szerződést nem köt Szovjetországgal.

4. Anglia és Franciaország teljesen szabad kezet biztosít Németországnak Keleteurópában.

5. Németország visszakapja régi gyarmatait, amelyeket a Népszövetség megbízása alapján Franciaország és Nagybritannia igazgat.

AZ ANGOL KORMÁNY ÁTALAKÍTÁSA

Londonból jelentik: Chamberlain miniszterelnöknek Skóciából történő visszatérése után az első minisztertanácsot szerdán tartják. A sajtó szerint a minisztertanács legsürgösebb problémája a kormány átalakítása, továbbá a Palesztina-kérdés, a spanyol kérdés, valamint az angol-olasz viszony, a távolkeleti kérdés és az angol-amerikai kereskedelmi tárgyalások. A lord Stanley halálával megüresedett tőrcsát is betöltik, ezenkívül kinevezik a nemzeti

szolgálat miniszterét és a hadianyag minisztert.

CHURCHILL RÁDIÓBESZÉDE

Londonból jelentik: Winston Churchill, az ismert konzervatív politikus vasárnap éjjel az Egyesült Államokhoz hosszú és szenvedélyes hangú rádiósószót intézett, amelyben közös angol-amerikai arcvonal megalkotását sürgette, a tekintélyállamok fenyegető tulerejével szemben. Churchill rádióbeszédére az amerikai képviselőház külügyi bizottságának egyik tagja, Hamilton Fish

képviselő a következő megjegyzést tette:

— Churchill ur törődjék az angol birodalom fenntartásával, ne pedig az Egyesült Államok politikájával. Mi amerikaiak már régóta elhatároztuk, hogy távol tartjuk magunkat az európai vitáktól.

A FASISZTA NAGYTANÁCS ÜLÉSE

Rómából jelentik az Avara: A fasiszta nagytanács kedd este 10 órakor a Venezia-palotában Mussolini elnöklete alatt ülést tart.

AZ EGYETLEN UT

Londonból jelentik: Sheffield püspöke egyházmegyéje értekezletén beszédet mondott, amelyben a kölcsönös bizalom és jóindulatlan alapuló új világrend felépítését sürgette. Hangsúlyozta, hogy a tanácskozás a közvetlen tárgyalások az egyetlen ut, amely a béke fenntartásához vezet. Hogy a tanácskozó asztalhoz leüljünk — mondotta — el kell ismernünk más nemzetek jogos törekvéseit és ezek teljesítéséért, valamint az illető nemzet sérelmeinek orvoslásáért hozzuk igazi területi és politikai áldozatokat, hogy végre az összes országok egyenlően élvezhessék a világ javait.

Anglia már szervezi a férfiak és a nők háborús katonai szolgálatát

Londonból jelentik: Az angol közvéleményben továbbra is az a kérdés áll előtérben, hogy milyen módon történik majd az »állam iránti szolgálat« háború esetére szóló megszervezése. Az alsóház november 3-án kezdődő téli ülészakánának valószínűleg ez lesz a legsürgösebb napirendi pontja.

A lapok szerint a parlament ülészsakát megnyitó

trónbeszédben az uralkodó bejelenti majd, hogy szükségrendeletek útján a kormány felhatalmazást kap az ugynevezett országos regiszter felállítására.

Erről az országos névjegyzékről az utóbbi hetekben sok szó esett s általában helyeslés fogadta ezt a tervet.

A Daily Herald értesülése szerint az országos névjegyzék nemcsak a szolgálatra önként jelentkező férfiak, hanem

a nők nevelt is magában foglalja.

A lap egyébként úgy tudja, hogy az országos regiszter felfektetésére az előkészületek Sir Thomas Inskip nemzetvédelmi miniszter hivatalaiban már folyamatban vannak.

Valószínűnek tartják, hogy külön hivatalt állítanak fel az önkéntes szolgálat megszervezésére. A felállítandó hivatal vezetőjeként Sir John Andersen képviselőt, Bengália volt kormányzóját emlegetik.

LONDON VÉDELME

A Daily Mail úgy értesül, hogy a légvédelem terén

elejtették azt a tervet, amely háború esetére az angol főváros kiürítését célozta

és ennek helyébe a polgári lakosság légvédelmének fokozottabb megszervezését állítják. A lap szerint törvényhozási uton történik gondoskodás arról, hogy

a fővárosban megfelelő számú bombabiztos földalatti óvóhely épüljön.

A terv végrehajtása, a lap szerint, négy milliárd fontba (több mint egymilliárd dinárba) kerülne.

Még a szocialista Daily Herald is támogatja a háború esetére szóló önkéntes szolgálat megszervezésének tervét és azt írja, hogy egyenesen büntény lenne, ha Anglia elmulasztaná e téren a szükséges teendőket. A fegyverkezések egymagukban azonban nem lehet ezt a problémát megoldani és a világot a végromlásból megmenteni.

A Daily Mail még rámutat arra a körülményre is, hogy

mialatt a felfegyverzés fokozottabb ütemben folyik, a munkanélküliek száma tovább 460.000-el emelkedett.

A lap sürgeti, hogy a felfegyverkezéssel kapcsolatban a munkanélküliség eddig megoldatlan kérdését a kormány ipari és szakszervezeti körök bevonásával mielőbb oldja meg.

Az egész angol közvélemény helyesléssel fogadta Hore-Belisha hadügyminiszter rádióbeszédének azt a bejelentését, amely szerint a létfontosságú ipari művek fokozottabb légvédelmére a kormány különös gondot fordít.

Ünnepélyes keretek között zárult a szubotikai Gazdasági Hét és Kiállítás A diákokkal együtt huszezer látogatója volt a kiállításnak

Vasárnap délután zárult a szubotikai kiállítás, amelynek olyan nagy sikere volt, mint eddig egyiknek sem az utóbbi évtizedben. Nyolc napalatt közel huszezer látogatója volt a kiállításoknak, ezek közül mintegy tízezer tett ki a különböző helybeli és vidéki iskolák növendéke. A vidékiek is szép számban látogatták Szuboticát, úgyhogy

a nyolc napon át állandóan igen élénk volt a város.

Délután négy órakor Roth Dezső gyáros, a kiállításrendező egyesület elnöke, szép beszéd kíséretében zárta be a bélyegkiállítást és elismerését fejezte ki Watz Oszkár novilknezseváci pápai kamarásnak világhírű szerbiai gyűjteményéért. Délután hat órakor a szőlészeti kiállítást zárták be, este nyolc órakor pedig az ipari kiállítást és Roth Dezső kiosztotta a diplomákat a kiállítóknak, valamint az ajándékokat a fotoamatőr kiállítás győztesének.

A KORMÁNYPÁRTOK GYŐZTEK A BELGA KÖZSÉGI VÁLASZTÁSOKON

Brüsszelsből jelentik: A vasárnap lefolyt községi választások részlet eredményei alapján annyi máris megállapítható, hogy a pártok megoszlásában nagyjából nem történt eltérés. A legtöbb községben ismét a kormánypártok: a katolikusok, liberálisok és szocialisták kaptak többséget. Némely községben jó eredményt ért el a rexista párt is.

Lelkes és elragadtatott közönség nézte végig a XI. Olimpiász díszbemutatóját az URANIA moziban

Előadások naponta: 2:30, 5, 7:15 és 9:30 órakor

Szerezze be jegyét elővételben

Noviszádon három ellenzéki jelölt lesz

A december 11-i választáson, mint az köztudomású, a dr. Sztójadinovics Milán miniszterelnökkel és kormányával szembenállók, mind egyesültek és dr. Macsek Vlatko országos listáján jelöltetik magukat. Ez a körülmény azonban nem zárja ki azt, hogy ez a politikai programjában nagyon is elütő pártokból álló technikai egyesülés, amely éppen csak azért alakult meg, mert a választói törvény csak olyan listát ismer, amelynek az egész országban vannak jelöltjei, egy-egy helyen ne állítson fel több jelöltet. E tekintetben talán a legérdekesebb a helyzet Noviszádon. Itt nemcsak a volt paraszt—demokrata koalíciónak, hanem a Sztanojevics Áca vezetése alatt álló csoportnak és a jugoszláv nemzeti pártnak is vannak hívei. Vannak ezenkívül volt demokraták is, de ezeknek a száma a minimumra csökkent, amióta volt vezető személyiségek a jugoszláv radikális egység pártjába léptek. Így a volt demokrata párt, de a volt földmives párt sem bír olyan erővel, hogy saját jelöltet állíthatna. Ennek a két csoportnak a hívei az egyesült ellenzék valamelyik jelöltjét fogják támogatni. Az egyesült ellenzéknek ugyanis két jelöltje is lesz Noviszádon, a Macsek listán azonban

összesen három noviszádi jelölt lesz, mert a jugoszláv nemzeti párt is állít fel jelöltet.

A volt paraszt—demokrata koalíció dr. Mócs Alekszandart jelölte, helyettese egy petrovaradini gazda lesz. Rajta kívül Sztanojevics Áca hívei dr. Ilic Raduskot jelölik, miután az erre vonatkozó megbeszélések eredménnyel végződtek. A parlamenten kívüli ellenzék noviszádi hívei így két ellenzéki jelöltben válogathatnak, akikre leadhatják szavazatukat. Dr. Macsek listáján jelölteti magát a jugoszláv nemzeti párt noviszádi jelöltje is. A Reggeli Újság munkatársának értesülései szerint

Popovics Dáka volt miniszter lesz a jugoszláv nemzeti párt noviszádi jelöltje.

Noviszádi képviselő a mostani parlamentben Nikolics Bránko járási képviselőn kívül még dr. Szekulics Milán volt, aki a sztárapazovai járást képviselte. Dr. Szekulics annak idején kilépett a jugoszláv nemzeti pártból, ugyanakkor azonban nem csatlakozott a dr. Sztójadinovics vezetése alatt jugoszláv radikális egység pártjához sem és így ma tulajdonképpen nem tartozik semmilyen párthoz, amely jelölhetné. Dr. Szekulics Milán tehát, aki 1931-ben Noviszád város, 1935-ben pedig Sztárapazova járásának volt a képviselője, a jövő év januárjában összeülő szkupstinában nem foglal helyet.

A noviszádi ellenzéki jelöltek már meg is kezdték a munkát, hogy minél több szavazatot szerezzenek a decemberi választásokon.

ELLENZÉKI JELÖLÉSEK

Az egyesült ellenzék jelölései is megkezdődtek. A Dunabánságban eddig a következők jelölését ejtették meg dr. Macsek Vlatko országos listáján a noviszádin kívül: Szentádr. Nagy Iván, helyettese Pummer Sándor, Sztáribecse dr. Nagy Iván, Topola dr. Pummer Sándor, Nova-

Kanizsa Máties Szvetozár, helyettese Augsburgi Imre, Szombor dr. Gligorievics Emil, Szubotica Vukovics Gyidó József, helyettese dr. Nagy Iván, Apatin és Batina dr. Vukovics Grga.

Az ellenzék szombat és vasárnap a következő helyeken tart négyüléseket: szombat délelőtt 9 órakor Dolinán, este Nadrlján, vasárnap délelőtt 9 órakor Horgos, féltenekettőkor Martonos, délután 3 órakor Sztárankanizsa. Vasárnap délelőtt félkilenc órakor Kupuszina, 11 órakor Szvilovejó, félháromkor Doroszló és félőtkor Bogojevón.

Franciaországban letartóztatták Bódi Alekszandar volt meghatalmazott minisztert

Okmányhamisítás miatt került kézre az egykori hírhedt diplomata, akinek feleségét szőnyegcsempészség miatt elfűtették

Az Avala-ügynökség tegnap jelentést adott ki arról, hogy Tonon le Ben franciaországi városkában letartóztatták Bódi Alekszandar jugoszláv állampolgárt, aki Bone néven hamisított okmányokkal már egy hónapja Tonon le Benbe érkezett. Bódit a jugoszláv hatóságok ügyirathamisítás miatt keresik. A letartóztatott igazolványában az állt, hogy

foglalkozása beográdi meghatalmazott miniszter.

Ez a jelentés az egész országban nagy feltűnést keltett. Ugyanis

Bódi Alekszandar az az egykori diplomata, akinek a felesége szőnyeget csempészt,

Bódi emiatt a csempészési ügy miatt is szökött meg Beográdból.

Emlékezetes, hogy két évvel ezelőtt a beográdi rendőrség eljá-

rást indított Bódi Alekszandar meghatalmazott követ, a felesége és egy orosz emigráns kereskedő ellen. Bódit felmentették állásától, mire

a volt előkelő diplomata elűnt Beográdból és — mint később kiderült — külföldre távozott.

Az eljárás Bodiné és az ügy többi szereplői ellen tovább folyt. Bódi feleségét azzal gyanúsították, hogy rendszeresen foglalkozott szőnyegcsempészséssel. Férje diplomáciai állásának védelme alatt nagyban szállíthatta a drága perzsaszőnyegeket Beográdba. Ott egy szőnyegkereskedővel állt összeköttetésben és a szőnyeget jó áron eladták.

A bíróság később Bodinét és büntársait el is ítélte. Bódi ellen körözőlevelet adtak ki és most ennek alapján tartóztatták le.

Itália kilenc, Japán hét, U.S.A. négy millió katonát tud mozgósítani

Haitinak 2580, Monakónak 86, a Vatikánvárosnak 645 katonája van

Budapestről jelentik: Most jelent meg nemes Erdeős László »Katonai Évkönyv« című munkájának 1938. évi kötete. A nemcsak tökéletes, hanem teljesen hiteles adattár harmadik kiadása a földkerekség valamennyi államának hadseregét ismerteti. Az elismerően páratlan szakmunka néhány kiragadott érdekes adatát itt közöljük:

Albánia hadserege 771 tiszt és 12.629 fő. Van királyi testőrzésből álló és 20 tankból álló harciskocsiszázad, valamint 4 páncélos géppuskás motorcsónak.

Andorra parasztköztársaságot a spanyol polgárháború kitörésekor a franciák katonailag megszállták. A 6000 lélekszámú »ország«

védereje egyébként 4 tisztből, 6 altisztből és 788 főnyi legénységből áll s a »hadseregnek« van egy darab közepkaliberű ágyúja is.

Belga-Kongónak (lakosság száma közel 10 millió) 29 rádióleadó-állomása van.

Brazília haditengerészete büszkélkedhet »a világ legöregebb csatahajójával«, az 1908-ban épült »Minas Geraes« nevű páncélosal.

A brit államszövetség fegyveres erejének békeleltétszáma 1,383.823 fő. A vazirisztáni hadjárat 1937-ben 1,200.000 font sterlingbe került. Az ir szabadállam hadereje 22.500 fő, a rendőrség (ir nyelven: gárda sischana) létszáma 7454 fő.

Bulgáriában a 20—50 éves fér-

fiak évente 2 napot kötelesek a légi- és gázvédelmi berendezéseken dolgozni. A kötelező munkaszolgálatban minden 18 éves ifjú 6 hónapot köteles dolgozni, majd a 40. életévéig évente 21 napi közmunkára hívják be.

Csehszlovákia adatain ma már túlhaladt a történelem. 1937-ben 2 milliárdot, vagyis az állami büdzsé 32.7 százalékát fordították hadicélokra, 1938-ban a hadikiadás — az állam összeomlásáig — már 4.458.000.000 koronát tett ki, vagyis kétszer annyit, mint az előző években. A békeleltétszám 163.415 fő.

Danzig szabadvárosnak nincs hadereje.

Dánia és Izland között 1918-ban kötött perszonális unió 1940-ben jár le. Grönlandban nincs védkötelezettség.

Az Egyesült Államok háború esetén négy millió katonát tudnak mozgósítani.

Finnország elsőnek szervezte meg a női honvédelmet katonai segédszolgálat céljaira. A nemzeti hősnő Lotta Svärdről elnevezett szervezetben 72.000 asszonyt és leányt képeztek ki.

Franciaország 23 milliárd frankot irányzott elő idén hadikiadásokra. (Ez az állami költségvetés 40 százaléka.) Létszám 1937-ben gyarmatokkal együtt 37.717 tiszt és 782.500 fő.

Haiti néger köztársaság hadereje 178 tiszt és 2402 fő.

Japán általános mozgósítás esetén 7 millió katonát állíthat fegyverbe.

Kosztarika (Costa Rica) köztársaság hadereje egy század és egy üteg, 442 rendőr, 341 csendőr, 116 határőr, 279 pénzügyőr és 180 fegyházőr.

Lengyelország békeleltétszáma 19.278 tiszt, 45.758 altiszt, 234.932 fő. Kiképzett tartalék 3,600.000 fő.

Liechtenstein hercegségnek nincsen hadereje.

Luxemburg nagyhercegség haderejének parancsnoka egy őrnagy, aki 5 tisztet és 170 főnyi legénységet vezényel.

Monako fejedelemség hadereje papíron 86 fő, de ezt a létszámot már 1933-ban takarékosági okokból leszállították.

Németország haderejének békeleltétszáma 1,210.000 fő volt hozzávetőleges tavalyi számítások szerint. Az átszervezés miatt a létszámról nincsenek pontos adatok.

Olaszország kilenc millió katonát tud fegyverbe állítani.

Törökország létszáma 1936-ban kb. 20.000 tiszt, 10.000 altiszt és 164.000 fő.

A Vatikánváros állam négy csapattal rendelkezik: 1. A nemesi testőrség, 1 parancsnok, tábornoki rangban, 2 főhadnagy (tábornoki rang), 9 altiszt (ezredesek) és 60 testőr (főtisztek). 2. A svájci testőrség alabárdos gyalogszáza kb. 150 fő. 3. A pálo-társaság parancsnoka egy ezredes, 20 tisztből és 320 főből áll. 4. A pápai csendőrség létszáma 1 őrnagy, 1 hadnagy és 80 csendőr.

Keringőzik a noviszádi villamos

A noviszádi villamosok több tréfát elkövettek már az idén, de legjobban a tegnapi délutáni sikerült. A Csenej felől a Kr. Petra II. uccai végállomás felé haladó 52. számú villamos a Reggeli Újság szerkesztőségével szembeni oldalon hirtelen táncra perdült, »letipegett« a sinekről a kocsiútra és

jókedvűen fordult egyet,

ugyhogy a villamos elején levő felirat, Kr. Petra II. uccai, a villamos menetével ellentétes irányba került, a hátsó felirat pedig, Csenej, mutatta az utat a végállomás felé. Az utasok érthető megdöbbenéssel kapaszkodtak a kocsihoz és nagy rémülettel tapasztalták, hogy

a villamos nem akarja őket tovább vinni céljuk felé, hanem visszafordul a belvárosnak.

Rémület kapta hatalmába a gyümölcsös kofákat is, akik látva a villamos merész fordulatát, már-már sátorfájukat kezdték szedni és csak meztelen életük megmentésére törekedtek. A kocsi vezető szerencsére nem vesztette el lélekjelenlétét, azonnal fékezett és így a villamos

az első kör megtétele után kedvetlenül megállt.

A forgalom természetesen kénytelen volt megszűnni, mert egyrészt a villamoskocsi állta el az utat, másrészt pedig az összeverődött tömeg. Emberéletben szerencsére nem esett kár, a noviszádi villamosközpontnak azonban bizonyára nem tesznek jó reklámszolgálatot az utasok és a szemtanúk elbeszélései.

Négyezer repülőgépet épít Amerika

Newyorkból jelenti a német táviratiroda (A. A.): Az Associated Press azt jelenti, hogy a hadügyminiszter a kongresszustól felhatalmazást kap 4000 repülőgép építésére. Ez az eddigi repülőgépprogram kétszerese. Arnold tábornok, a légi hadsereg új vezérkari főnöke kijelentette, hogy a jövőben a repülőgépek építésére nagyobb gondot fordítanak.

120 milliárd dinárjába került

Európának a szeptember végi háborús veszély

Párisból jelentik: A Paris Soir hozzávetőleges számítások alapján képet ad arról, hogy az ideai kritikus szeptembervég, amely csaknem világháborúba sodorta az emberiséget, mennyi pénzbe került a különböző európai államoknak. A részleges mozgósításokkal és egyéb rendkívüli katonai intézkedésekkel kapcsolatos kiadások táblázata francia frankra átszámítva a következő képet mutatja:

Németország	27 milliárd
Franciaország	8 "
Anglia	5 "
Hollandia	2 "
Csehország	1 "
Belgium	220 millió

A kimutatásban nem szerepelnek Lengyelország és a kisebb államok rendkívüli katonai kiadásai, de ezeket is figyelembe véve, a Paris Soir szerint Európának 60 milliárd frankjába, vagyis körülbelül

120 milliárd dinárjába került a szeptemberi krízis.

A táblázatban feltűnően nagy összeggel szerepel Hollandia, amely mint látnivaló, rengeteg pénzt áldozott megszemélt katonai óvintézkedéseire. Még csak azt jegyezzük meg, hogy a fenti kimutatás maga a Paris Soir szerint sem tarthat igényt teljes hitelességre.

Egy híres tudós megette páratlan gyűjteményét

Az arany színű trinidadai békák és a szökevény óriáshangyák szomorú története

Newyorkból jelentik: Amerika egyik legnépszerűbb tudósáról, dr. Raymond L. Ditmars-ról a newyorki állatkert hullóosztályának igazgatójáról mulatságos eset derült ki. A kiváló tudós, aki 39 éve áll a newyorki állatkert szolgálatában, hosszú tudományos pályafutása után most először követett el olyasmit, amiért tulajdonképpen meg kellene büntetnie önmagát:

megette gyűjteménye leendő büszkeségeit.

Raymond Ditmars maga vallotta be röstelkedve az újságírók előtt az esetet és beismerte, hogy tényleg súlyos kötelességmulasztást követett el, amikor

az ingyen legyőzte benne a tudóst,

de azzal védekezett, hogy nem tudott ellentálni a csábításnak. Raymond Ditmars még azzal is tetézte bűnét, hogy az interjú végén nyelvével csettintve megjegyezte, hogy bizony nagyon izlett neki tudományos expedíciójának termése.

A newyorki állatkert hullógyűjteménye világhírű. Ez kizárólag dr. Ditmarsnak köszönhető. A világ legértékesebb és legkülönösebb kigyóit, békáit gyűjtötte össze a kiváló tudós és nem volt esztendő, hogy ne indult volna hosszú tudományos felfedező utra újabb és újabb ritkaságok után. Nem riasztotta vissza a perzselő hőség, a dermesztő hideg az éhség és szomjúság, a fáradtság és életveszély, csak hogy valami újabb meglepetéssel kedveskedjék a newyorki állatkert látogatóinak.

AZ ARANYBÉKA

Az idén augusztusban Ditmars a nyugatindiai szigetvilág egyik kevéssé ismert szigetére, Trinidadra utazott, mert onnan azt a hírt kapta, hogy a sziget belsejében egy egészen különös békafaj él, amely sehol másutt nem található. Ez a béka, amelynek latin neve különben Leptodactylus Fallax, különösen nagyra nő és nagyon kövér. A ritka trinidadai béka

arany színű

és már ezzel is elűt a többi békától. Miután igen szapora: Ditmars előre örült, hogy milyen örömet fog szerezni a newyorki állatkert látogatóinak a hatalmas aranybékákkal.

Trinidad szigetén ezt a békafajtát »hegyi tyuknak« nevezik és a legkívánatosabb csemegék közé tartozik. A trinidadai »hegyi tyukoknak«

nemcsak a combját, hanem a mellét, sőt a hátát is meg lehet enni,

különösen kirántva. Ditmars nagy érdeklődéssel hallgatta a trinidadiak rajongó lelkesedését, de akkor még csak a tudós szemével nézte a dolgot. Azonnal táviratozott haza Newyorkba, hogy készítsenek megfelelő helyet az ujdonság számára, egyben pedig szerezzenek a kikötő- és vámhatóságoktól engedélyt 12 trinidadai béka bevitelére.

Trinidad szigetén dr. Ditmars átvett még egy csomagot, amelyben

egy különleges hangyafajtát

küldtek egyik newyorki kollégája számára. Ezek a hangyák szintén szokatlanul nagyok és csipésük különösen fáj. A hajó fedélzetén a békákat a konyha közelében helyezték el és a szakácsot bízták meg a felügyelettel. A hangyákat dr. Ditmars magával vitte a kabinjába és ott őrizte, nehogy valami bajuk történjen.

A baj ott kezdődött, hogy egy éjjel a kiváló tudós égető fájdalomra ébredt. Kiderült, hogy

néhány hangya kiszabadult a dobozból

és össze-vissza csipték Ditmars dr.-t. Alvásról persze már szó sem lehetett többé. Egész éjjel izgatottan kereste az elszabadult hangyákat, de, sajnos, azoknak azóta már hült helyüket találta.

PÁRATLAN LAKOMA

Másnap reggel megjelent a hajószakács és jelentette, hogy

éjjel a békák összevesztek, valószínű háború tört ki közöttük

és az egyik béka olyan sebeket szenvedett az ütközetben, hogy nem sok remény van a felépülésére. Dr. Ditmars azt mondta a szakácsnak, hogy legjobb lesz, ha megöli a békát, hogy megszabadítsa szenvedéseitől. Ebben a pillanatban eszébe jutott, hogy mit hallott Trinidad szigetén a »hegyi tyukokról«. Vissza hívta a szakácsot és meghagyta neki,

ha már levágta a békát, süsse ki és tálalja fel előételként.

A hajó éttermében érthető szenciót keltett, amikor a népszerű tudós elé egy műsoron kívüli fogást tettek: a trinidadai rántott-békát. Dr. Ditmars megállapította, hogy a hírek igazat mondtak a trinidadai békák a legfinomabb csemegével is felvehetik a versenyt. A hajón aznap másról sem beszéltek az utasok mint erről az ingyencfalatról és végül annyira telebeszéltek dr. Ditmars fejét, hogy másnap reggel utasította a szakácsot, hogy

vágjon le még öt békát és tálalja fel

Dr. Ditmars arra gondolt, hogy végeredményben hat béka is elég lesz a newyorki állatkertnek, aztán meg ez a békafajta ugyanis annyira szapora, hogy egy-kettőre kipótolódik a hiány.

Az ünnepi bankett, amelynek főfogása a rántott trinidadai béka volt, kirosbanó sikert hozott. Napokon át másról sem beszéltek az utasok és félreérthetetlen célzásokat tettek a kiváló tudósra, hogy milyen pompás lenne, ha még egyszer élvezhetné ezt a csemegét. Ditmars négy napig ellentállt minden csábításnak, az ötödik nap azonban

megtört az ellenállása

és lemondó kézzel utasította a szakácsot arra, hogy ölje le és süsse meg a megmaradt hat békát is. A siker most sem maradt el és aki csak evett a trinidadai »hegyi tyukok« finom husából, az mind kijelentette, hogy élete végéig nem fogja elfelejteni ezt a csemegét. A kony-

ha mellett egy üres békásláda szomorkodott és a newyorki állatkertben most már hiába várta a pompásan berendezett új szállás előkelő lakóit.

KITÖR A BOTRÁNY

Már a hajó megérkezésekor

kitört a botrány

Newyorkban. A vámhatóságok és az állatorvosok, akiket előre értesítettek a newyorki állatkertből a trinidadai békák és hangyák érkezéséről, külön motorcsónakon siettek a trinidadai hajó elé és képzelhető a megdöbbenésük, amikor kiderült, hogy Ditmars

sem békát, sem hangyát nem hozott

magával Trinidad szigetére. Először nem is akartak hinni a fülüknek majd a legszigorúbban felelősségre vonták a tudóst, hogy mit csinált a két gyűjteménnyel? Ditmars azt felelte, hogy a hangyák megvannak ugyan, de legjobb lesz, ha a vámhatóságok maguk keresgélnek össze őket a hajó különböző zugaiiban. Ami a békákat illeti, röstelkedve bevallotta, hogy bizony megette őket. Különös tekintetek fogadták ezt a bejelentést, de végül is le kellett zárni az ügyet, mert a kiváló tudós tanukkal tudta igazolni, hogy

valóban megette a gyűjteményét.

— Hihetetlen, hogy milyen jóízűek a trinidadai békák... — sóhajtott fel a vizsgálat végén a híres tudós és arcáról leritt a bánat, hogy a legközelebbi jövőben alkalmasint nem igen fog ilyen csemegét élvezhetni.

Megalakult a szabók országos egyesülete

A szabókongresszuson élesen tiltakoztak a kereskedők konkurenciája ellen

A beográdi szabók egyesületének kezdeményezésére Beográdban vasárnap országos szabókongresszust tartottak, amelyen a beográdi szabókön kívül az ország valamennyi nagyobb városából jelentek meg kiküldöttek. A kongresszuson elhatározták, hogy

országos szabóegyesületet létesítenek,

az egyesület alapszabályait el is fogadták.

A kongresszus szónokai foglalkoztak a szabók valamennyi kérdésével. Hevesen kikelték az olyan kézszuhakereskedők ellen, akik mértékre is készítenek ruhát és így az önálló szabók kenyerét veszélyeztetik. Megállapították, hogy Beográdban a lakosság férfiruha szükségletének hatvan százalékat a kereskedők elégítik ki és ezzel a külön engedéllyel dolgozó szabómesterek rendkívül súlyos helyzetbe kerültek. Elhatározták, hogy az illetékes hatóságnál eljárnak, hogy a kereskedőknek tiltsák meg a ruhakészítést.

A kongresszuson felszólalt Vikilov Iván, a bolgár iparosok szövetségének elnöke, maga is szabómester. Elmondta, hogy Bulgáriában a szabók szövetségi alapon dolgoznak és így sikerrel veszik fel a versenyt a nagytőkével dolgozó kereskedőkkel.

Ajánlotta, hogy a jugoszláviai szabók is szövetségi alapon szereznek be szükségletüket.

A beszédet lelkesen megjelnezték. Ezután a kongresszuson még több felszólalás hangzott el különböző szak-
kérdésről.

HIREK

Derült idő

Tegnap Jugoszlávia egész területén derült és meleg idő volt, csak a tengerparton jelentkezett felhősödés. A legalacsonyabb hőmérséklet Plevlyén 1 fok, a legmagasabb Vranjen 32 fok volt.

Jóslat október 18-ra: Tulnyomórészt derült az egész országban. A völgyekben és a folyók mentén reggeli köd. A hőmérséklet emelkedik, de az éjszaka hideg marad.

— **Meghalt Kautsky Károly.** Amsterdamból jelentik: Kautsky Károly, az ismert szocialista író, aki ez év tavaszán telepedett le Amsterdamban, hétfőn 84 éves korában elhunyt.

— **Negyven mázsa gabona veszett el az égő házban.** Dengetyü Antal csantaviri gazdálkodó nádfedeles háza kigyulladt. A ház nádtetőzete, valamint a padlason felhalmozott 25 mázsa tengeri és 15 mázsa buza a tűz martaléka lett. Égett még több gazdasági felszerelés és a padlásra rakott butorok is. A tüzoltóságnak sikerült a tűz tovaterjedését megakadályozni, így a lakás berendezését megmenteni és a szomszédos nádfedeles ház kigyulladását is. A tüzet valószínűleg a kéményből kipattanó szikra okozta.

— **Ballónselyem és gummikabátok** nők részére olcsón kaphatók: Fischer J. és Fia cégnél Noviszádon.

— **Karját törte egy petrovgrádi tanonc.** Petrovgrádról jelentik: A petrovgrádi testnevelésre kötelezett ifjak vasárnap tornagyakorlatokat tartottak az Obilics pályán, ahol különböző szabad és szorgyakorlatokat mutattak be. A tüzoltógyakorlat során súlyos szerencsétlenség történt. Hajdu Imre tanonc lezuhant a 18 méter magas tüzoltólétráról és mindkét karját eltörte. Beszállították a kórházba, állapota rendkívül súlyos.

— **Felhívás.** A noviszádi Rex moziban vasárnap este a 7 óras előadás közben tévedésből elvitték az egyik néző sálját. A női sál tulajdonosa ezúttal szőlője fel az általa ismert fiatalembert, hogy a sálát juttassa el a noviszádi Stolz-étterembe.

— **Felakasztotta magát egy 24 éves fiatalember.** Petrovgrádról jelentik: Walter Lajos 24 éves bejegyzett ügyügyi fiatalember szülei lakásán felakasztotta magát és mire tettét észrevették, már halott volt. Bucsulevelet nem hagyott hátra, tetének oka ismeretlen.

— **Zsabay és Rimszki Sanesevi között elveszett egy Opel autó pótkereke.** Szeptember 14-én Zsabay és Rimszki Sanesevi között elveszett egy Opel autó pótkereke. Kéri a becsületes megtalálót, hogy a kerék hollétéről juttalom ellenében értesítse a tulajdonost: Bukovac S. Sztevan, Petrovgrad, (Palata Bukovac).

— **Igy mulatnak Bánáthban?** Petrovgrádról jelentik: Az egyik vojvode sztepi kocsmában Perisics Jován telepes földmives összeveszett Pajkin Ráda földmivessel és hasbalötte. A sérülés életveszélyes. Pajkint a petrovgrádi kórházba szállították. Perisicset letartóztatták.

— **Fotó-amatőr képeit legszebben és szakszerűen** Barta i Drug szaküzlete dolgozza ki. Noviszád, Krajiča Petra I. u. 30.

A közlekedési rendőrség érdekes kísérlete

Melbourne központjából utasokkal megrakott autóbussz száguldott az egyik népszerű kirándulohely felé. Az autóbussz hatvan kilométeres sebességgel fordult be az egyik kanyarodónál, amikor egyszerre csak alig husz méterre egy gyönyörű kékszemű, szőkehajú kislány bukkant fel a sofőr és a halálra vált utasok előtt. A vezető eszeveszeitlen fékezett, de a távolság — ilyen nagy sebesség mellett — túlságosan kicsi volt már ahhoz, hogy a kislány meg lehessen állítani. Az utasok sikoltozása és kétségbeesett kiáltásai közepette a hatalmas autóbussz hűtője éppen a szűke kis fejt falálta el.

Amikor a kocsit végre megállt, az utasok kiugráltak, hogy segítséget vigyenek. Szerencsére kiderült, hogy a kislány csak egy viaszbabát, amelyet a rendőrség elől a veszélyes kanyarban a könnyelmű vezető meleszkéztetésére. Annyi bizonyos, hogy ez az autóbussz sofőr soha többé nem fog a megengedettnél nagyobb sebességgel befordulni olyan kanyarodónál, amelyet nem tud áttekinteni. Az ausztráliai rendőrség kísérlete a gyakorlatban kitűnően bevált és most a legkülönbözőbb városok legkülönbözőbb pontjain fognak ilyen viaszbabákat felállítani.

Chwalkovszky hamarosan találkozik Kánya Kálmánnal

Prágából jelenti a Stefani: (A. A.) Chwalkovszky csehszlovák külügyminiszter hétfőn a parlament külügyi bizottsága előtt beszámolt a Hitlerrel és Ribbentroppal folytatott tárgyalásairól. Ezzal kapcsolatban cseh beavatott körökben úgy tudják, hogy Chwalkovszky hamarosan találkozik Kánya magyar külügyminiszterrel.

— **Szabadlábúra helyezték az egyik szrbobráni verekedőt.** Megírtuk, hogy a szrbobráni Korzó-kávéházban véres verekedés volt, amelynek során Korálics Gyoka gabonakereskedő és Márics Nikola építőmester durván inzultáltak Kaplarszki hirlapírót, Sesevics tisztviselőt és Vardics községi jegyzőt, utóbbit boxerrel súlyosan összeverték. A verekedőket kihallgatásuk után átadták Papricics noviszádi vizsgálóbírónak, aki kihallgatta őket és ennek eredményeként elrendelte Kolárics szabadlábúra helyezését, Márics ellen pedig a vizsgálati fogságot. Márics felfolyamodást jelentett be a vizsgálóbíró határozata ellen.

— **»Nem tudok így élni!«** Megdöbbentő öngyilkosság történt Budiszaván. Szombaton délelőtt Pusztiesch Jakob 17 éves fiú, jómódú gazdálkodók gyermeke már hosszabb idő óta buskomor volt és kijelentette, hogy nem tud így élni és érzi, meg kell halnia. A fiú szavainak senki nem tulajdonított fontosságot, annál kevésbé, mivel élete anyagiak tekintetében biztosított volt s hozzátartozói nem tudtak szerelemről vagy eféléről. Pusztiesch soha nem magyarázta buskomorságát okát, szombaton délelőtt azonban elkövette megjósolt öngyilkosságát és titkát magával vitte a sírba.

— **Vérbosszu!** Az északafrikai Oran városában két arab fiúcska, a 12 éves Boudjeman és a 14 éves Ben Sahmane összeszólalkozott, majd a vitás kérdést »késpárbajjal« rendezte. Boudjeman halálos késszurást kapott hasába s néhány óra múlva kiszenvedett. Ben Sahmanet letartóztatták. Amikor másnap a csendőrök a gyilkos fiút a tett színhelyére vezették, az áldozat kiskorú fiutestvérei kifent késekkel megrohanták a fiatal gyilkost és a szó szoros értelmében felapritották.

RUFF-féle NEGRO BONBON megszűnteti a rekedtséget

— **BATINAI HIREK.** A község előljárósa értesíti az érdekelteket, hogy akiknek nincs meg a katonakönyvecskéjük, haladéktalanul jelentkezzenek a község házában. Vonatkozik ez a rendelet az idegenekre is, akik jelenleg Batinán tartózkodnak. — Az előljáróság értesíti az érdekelteket, hogy a szavazási listát a község házában kifüggesztették, bárki megtekintheti és az esetleges panaszokat vagy a listába való felvételét bejelentheti.

— **Idült bélrekedésben, aranyérben és májduzzanatban szenvedőkre** nézve valóságos jótétemény a természetes »Ferenc József« keserűvíz használata. már kis adagokban is. A Ferenc József víz enyhén oldó és biztosan levezető hatása hosszabb használat esetén sem igen marad el soha. Reg. S. br. 30474/35.

— **Horgász szerencse.** Fehér István noviszádi (szigeti) vendéglős apjának nem mindennapi szerencsében volt része vasárnapra virradóra. A szerencsés kezű halász horgával egy 8 kilós pontyot, egy 5 kilós süllőt és ami Noviszádon a legnagyobb ritkaság számba megy, egy 2 és félkilós tokot is fogott.

— **Óra, ékszer olcsón csak Vargánál, Kr. Alekszandra 22.**

BEGRÁDI ÉRTEKTÖZSDE

Október 17.

London (egy font) 210.21—208.15. Páris (100 frank) 117.70—116.26. Newyork (100 dollár) 4406.07—4369.75. Genf (100 svájci frank) 1003.52—996.45. Milánó (100 líra) 233.53—230.45. Prága (100 csk) 152.29—151.19. Amsterdam (100 hol. frt.) 2411.26—2396.66. Berlin (100 márka) 1776.40—1762.53. Brüsszel (100 belga fr.) 749.27—744.20. Szaloniki (100 drachma) 36.10—35.47. Varsó (100 zloty) 833.23—826.73. London magánklíring 238.80—237.20. Berlin magánklíring 1391—1371. — **Allampapírok:** 7 százalékos beruházási kölcsön 100, 7 százalékos Híp. bank kötvény —101.50, 8 százalékos külföldi kölcsön —97.50, 7 százalékos külföldi kölcsön 92.25—91, 2 és fél százalékos Ratna Steta 471.50—471. kötés 471—470, 6 százalékos bégluk 90—89.95, kötés 89.50, 6 százalékos dalmát agrár 89.50—89, kötés 89.25—89. **Részvények:** Agrarna Banka 225—223, kötés 227—222.

Megérkeztek

BEGRÁD
NOVISZÁD

legújabb párisi mode'leim. Atdolgozásokat elvállalok.

Oriási választék nemes áruban

FARKAS szücs és szőrmeüzef

A zágrebi Trelinjak Branko nyerte a dunabánság kardvívóbajnokságát

Az akadémián Torricelli Angelo mester is vívott

Vasárnap bonyolították le Szubotičán a Szokol-palota tornatermében a tör- és kardvívóversenyeket a Dunabánság bajnokságáért. A versenyek, amelyeken az ország legjobb vívói indultak, rendkívül érdekes, izgalmas, szép küzdelmeket hoztak, éppen ezért érthetetlen volt a csekély érdeklődés, amit a szubotičai és a vidéki közönség tanúsított. Valószínűleg a futballmérkőzések vonták el a közönséget a vívóversenyekről. A versenyek megrendezéséért a szubotičai Hakoah vívóklubot illeti az érdem, amely

a nagyevű Torricelli Angelo mester irányítása mellett nagy áldozatkészséggel kitűnően látta el a rendezést.

A versenyek eredményei a következők: Törvívás: 1. Trelinjak Branko (Zágreb), 2. Nikolic Nikola, 3. Maszuranics Vlado (Zágreb), 4. Marion mérnök (Szombor), 5. Nikolic Dean (Zágreb). — Kardvívás: 1. Trelinjak Branko, 2. Ladányi Tibor (Hakoah), 3. Trelinjak Kreso (Zágreb), 4. dr. Pintarics, 5. Nikolic Nikola (Petrovgrad).

Este vívóakadémia volt, amelyen Torricelli Angelo mester és zágrebi kollégája, Dante Galante vívómester vívott a fiatalokkal és a vívósport különböző érdekeségeit mutatták be a közönségnek óriási sikerrel.

Állatorvosok kongresszusa Beogradban

A veszethez elleni küzdelem az állatorvosok tanácskozásának legfontosabb ügye

Az állatorvosok országos egyesülete most tartotta évi kongresszusát a beográdi kereskedelmi és iparkamara nagytermében. A kongresszust Gec Milutin elnök nyitotta meg, üdvözölte a hatóságok kiküldöttjeit és a megjelenteket, majd rövid beszédben ismertette a kongresszus legfontosabb ügyeit. Kijelentette, hogy az állatorvosoknak elsősorban a veszethez terjedésének megakadályozásáról kell tárgyalni, mert

Jugoszlávia azok közé az országok közé tartozik, melyekben a legnagyobb mértékben pusztít a veszethez.

Ezenkívül az állati járványok, a száj- és körömfájás, valamint a takonykór terjedésének megakadályozását kell megvitatni.

Az elnöki megnyitó után felolvasták a jelentéseket. Kiderült, hogy az egyesületnek csak 604 rendes tagja van, mert csupán ennyi állatorvos tett eleget tagdíjfizetési kötelezettségének. A pénztár 177.000 dinár készpénzzel rendelkezik. A jelentéseket elfogadták, a jövő évi költségvetés összegét 215.000 dinárban állapították meg.

Ezután több felszólalás hangzott el. A szónokok kitértek valamennyi fontos állategészségügyi kérdésre és különböző javaslatokat tettek.

A kongresszust hétfőn is folytatták és a hétfői napon az állati termékekből készült élelmiszerek ellenőrzését tárgyalták.

— IGYUNK »DRÉHER« SÖRT!
Telefon: 31—64.

— **REPÜLŐ MINISZTERELNŐKÖK.** Az Evening Standard írja: Mr. Chamberlain elég öreg korában ült először repülőgépre. Most 69 éves. Mr. Lloyd George is, gróf Baldwin is elvitathatná azonban a rekordját, ha akarná, mert Mr. Lloyd George 75, gróf Baldwin 71 éves, de egyik se repült még s nem is árult el ilyen szándékot. Mr. Chamberlainen kívül csak két repülő angol miniszterelnök volt Bonar Law és Ramsay MacDonald. — Boner Law először 1918-ban repült közügyben. Alkalmas és kellemes utazási módnak találta a repülést és gyakran repült az 1919-i békekonzferencia idején. MacDonald 1925-ben repült először, Lossiemouthból Londonba. Ötvenkilencéves volt s a repülőutazásra annyira fellelkesítette, hogy kijelentette, legszívesebben mindig csak repülőgépen utazna.

— **ANGOL SZÜVET »PRIBOR«**

Schubert L. Kralja Alekszandra 22.
— Még egy emeletet építenek a szombori városházára. Szombor városának pénzügyi és gazdasági bizottsága ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy a városházára még egy emeletet építenek, mivel jelenleg nincsen elég szoba a városi hivatalok részére. A ráépítendő emelet tervét már elkészítette Krotin mérnök és szigorú figyelemmel tartotta a román stílust, amelyben a városháza eredetileg épült. Az építkezést már a jövő év tavaszán megkezdik. Az építkezés költségeit nem fedezik a város bevételeiből és így a pótdátot sem emelik fel. A városháza földszintjén modern homlokzatu üzlethelyiségek lesznek, azonban ezek tervének kidolgozásánál is ügyeltek, hogy a klasszikus román stílust ne rontsák el.

— **Betiltott budapesti hetilap.** Budapestről jelentik: A magyar belügyminiszter a Falus Ferenc szerkesztésében és kiadásában Budapestben megjelenő »Heti Újság« című időszaki lap megjelenését és terjesztését betiltotta. Az indokolás szerint a betiltásra a lap 37. számának 1. oldalán megjelent cikk szolgáltatott okot, amely az ország érdekeit veszélyeztette.

— **Gyilkosság a tájfunban.** Manilából jelentik: A napokban, majd nem az amerikai szélvélssel egy időben, hatalmas tájfun száguldott át a városon s különösen a kikötőben végzett igen nagy pusztítást. Mindenki azon volt, hogy fedél alá jusson. A tájfun ismertetőjele, a sárgásszürke ködfüggöny már egész közel volt a városhoz, amikor néhány ember rémülten látta, hogy egyik európai vendéglőből az utcára rohan egy férfi, nyomában egy nővel, akinek nyitott kéz volt a kezében. A vendéglő előtti téren a férfi elesett és térdelő helyzetben maradt. Összekulcsolt kézzel kért valamit a nőtől, aki felsegítette, de abban a pillanatban, mikor talpraállt és hátát mutatta a nőnek, ez magasra emelte a kést és teljes erejével beledőfte a férfi hátába. A következő percben megérkezett a forgószél és egyszerűen a magasba kapta a tér körül álló fabódékat. Mire az emberek, akik a tragédiát figyelték, magukhoz tértek, a téren már csak súlyos romokat láttak. Rögtön a gyilkosság színelhelyére rohantak és felismerték a férfi halottban Brun James amerikai vendéglőst, aki mellett teljesen összezuva ott hevert a gyilkosa, egy maláji nő is. Hogy a szörnyű drámának mi oka lehetett, azt mindeddig nem lehetett kideríteni.

SZÍNHÁZ-FILM

A „Terike“ premierje a szubotica Magyar Olvasóköri

A szubotica Magyar Olvasókör műkedvelői szombaton hozták színre első ízben Földes Imre »Terike« című vígjátékát. Hogy ez a szellemtelen és elnagyoltan feldolgozott szindarab miért vigjáték, arra nem tudott rájönni a színháztermet félig megtöltött közönség. A kedves, üdemeséjű »Füszer és csemege« után kissé szerencsésen ötlet volt ezt a szürke, mondhatni naiv és a közönség izlésétől olyan távoleső darabot előadni. A rendező B. Török Margit megtett ugyan minden tőle telhetőt, hogy a darabot minél gördülékenyebben hozza ki és ugyanígy a szereplők is, akik önmagukat igyekeztek felülmúlni, azonban kevés sikerrel, mert ennek a színjátéknak vaskos hibáit még hivatásos színészek is ügyvel-bajjal tudták volna feledtetni.

A szereplők, mint mondtuk, minden tőlük telhetőt elkövettek, hogy sikerre vigyék a darabot és

különösen Garay Béla remekelt. Különben is Balázs főtisztelendő figurája volt a darab egyetlen valószínű, kedves alakja. Mellette még Balázs Janka alakítása érdemel dicsőretet, vagy ennél is többet, mert igazán jól játszott. Hősz Margit tehetsége kétségbevonhatatlan és ha fejlődésre lesz alkalma, a fiatalabb gárda egyik erőssége lehet. Raczkó Ilus nem találta fel magát szerepében, nem vitt elég életet az alakításába. Köhalmi Pál a megszokott jó volt, míg Jandek Feri eltulozta szerepének komikumát. Keresztúri ezáltal olyan szerepet osztottak, amelyben nem csillogtathatta tudását. Várhelyi kis szerepében megfelelt, ugyszintén a többi mellékszereplő is.

Az előadás közönsége mindennek ellenére hálásan honorálta a műkedvelők igyekezetét és az egyes jeleneteket lelkesen megtápsolta.

Uránia: A XI. Olimpia I. része

Főszerepben: A világ legjobb atlétaí

Oldalakat kellene írni, hogy a film legalább hozzávetőlegesen ismertessük. Az 1936. évi garmisch-partenkircheni olimpiai játékokat mutatja be a film és a nézők mindazt meglátnak, amit még a játékok szemlélői sem láttak, mivel a filmet nem emberi szem, hanem negyven fotó-kamera rögzítette meg és közelebbről, mint bárki is látta. Riefens-tahl Léni örökbecsű munkája a film. Ő rendező, ő vezet bennünket vissza a régmúlt időbe, annak maradványaihoz: a görögországi Olympia falu romjaihoz és évezredes, ma is ép emlékműveikhez. A díszkoszvető szobra megelevenedik, Olympiában meggyul az olimpiai fákllya és ékközelben vele futunk Athónen, Szófián, Beogradon, Budapesten, Bécsen és Prágán át Garmisch Partenkirchenig, a XI. olimpiád szinteréig.

A két és fél órás előadás kifejezhetetlen élvezetet nyújt. Méterekről, sokszor alig egy méterről vagyunk szemtanúi a legdrámaibb és leggyönyörűbb küzdelmeknek, a világ nemzetjeinek legnagyobb fiaí és lányai sorakoznak elénk és minden mozdulatukat, teljesítményüket hiven vetíti elénk a film. Szemeink előtt születnek meg a világ- és olimpiai rekordok és nem egyszer megtörténik, hogy a lélekzetfojtva figyelt küzdelem győztesét megtápsol-

juk, lelkes kiáltásban törünk ki, mintha magunk is közvetlen szemlélői lennénk az eseménynek. A film elismerésre is megtanítja a nézőt: egyformán lelkesíti Csák, Owens, Meadows vagy Son, akik fairen, nemzetük dicsőségéért minden más nemzet előtt megszerzik a győzelmet.

Az olimpiai film első része kizárólag az atlétikával foglalkozik. Műsorán a futó, távol- és magas, valamint rudugró, gerely-, suly- és díszkoszvető stb. számok szerepelnek. Gyönyörű sikerek és drámai kudarcok szemlélői vagyunk.

Az Uránia mozgó izléses termét színültig megtöltő nézők kivétel nélkül azzal az óhajjal távoztak, bár mielőbb láthatnák a folytatást. A film tömör sikert aratott, ami nem kis részben hiánytalanságának is köszönhető. Noviszádon már régen csigázta fel így film az érdeklődést, mint a XI. Olimpia és régen hagyták el a mozi termet ilyen tökéletes megelégedéssel a nézők, mint az olimpiai film meglátása után. Jegyekről ajánlatos előre gondoskodni, az Uránia telefonszáma 33-30. A mozi igazgatósága gondosan válogatott filmjeivel elérte, hogy az Uránia a noviszádi mozik élére kerüljön.

Épül a szentai Ipartestület kulturothona

Megirta annak idején a Reggeli Újság, hogy a szentai Ipartestület nagyszabású kulturmozgalmat indított. Ennek már meg is van a látható eredménye az épülő ipartestületi kulturothon, mely Szentán a legnagyobb színházterem lesz.

Az új színházterem, melynek falai már megépültek, közadakozásból készül.

Az adakozásból a város minden társadalmi osztálya kiveszi a részét

Szenta város képviselőtestülete a városelnök javaslatára 10.000 dinárt szavazott meg e nemes célra s az összeget a városi házipénztár már ki is utalta.

Jellemző az adakozás általános jellegére és arra, hogy még a kisemberek is mennyire szívükön viselik az ilyen irányú mozgalmat, az egyik köművesegéd, névszerint Szloboda János

Ne csináltasson ruhát, kabátot

mielőtt meg nem nézte a

kulai posztólerakat

Értési választékát.

Elismerten jó minőség, jutányos árak!

Noviszád, Kr. Alekszandra 14

hetenként két napot ingyen dolgozott,

ami annyit jelent, hogy fizetéséből hetenként 100 dinárt áldozott e nemes célra. Ezenkívül az összes építőmunkások, körülbelül százan 50-50 dinárt adtak a kulturothon építési költségeire.

Minden remény megvan arra, hogy Szentá város közönségének áldozatkészsége folytán az Ipartestület kulturothona még az ősz folyamán tető alá kerül s tavaszra teljesen elkészül.

Apróságok

Svédországból a Kungsholm gözösn Newyorkba érkezett Greta Garbo. Az utazás alatt egy csecsemő született a gözösn. Megérkezése után megkérdezték a híres filmsztárt, szereti-e a csecsemőket?

— Ő, igen, minden születés egy nagy csoda — mondta. — De olyan nehéz időket élünk és én most nem szeretnék gyereket felnevelni.

A napokban új Hamletet mutat be a berlini Rose Theater, még pedig Gerhart Hauptmann átdolgozásában. Hauptmann különösen a Hamlet politikai vonatkozásait hangsúlyozza erősebben s fejlesztette ki jobban. Már a szellem másképp beszél Hamlethez, mint Shakespearenél. Ezt mondja: »Ne hagyj, hogy Dánia földjét kapzsi norvég rablócsöcselék tapassal« Hamlet maga beszél Fortinbras királlyal. (Shakespearenél csak egyik főemberét küldi hozzá.)

Most jelent meg a londoni állatkert költségvetése. Eszerint az állatkert lakói évente 11.700 font értékű enniválót esznek meg. Többek közt a következőket:

- 28 tonna cukrot,
- 42.000 fej salátát,
- 14 tonna almát,
- 57 tonna heringet,
- 31.000 tojást,
- 44 tonna diót és mandulát,
- 4 tonna szőlőt,
- 1 tonna zsírt,
- 215 kiló befőttet,
- 11 tonna kenyereket,
- 26 tonna krumplit,
- 120 tonna szénát,
- 2 tonna rizst,
- 11 tonna tejfelt,
- 249 tonna húst.

Gergely Boriska kerámiai kiállítása Noviszádon. Amint már jelentettük, Gergely Boriska előnyösen ismert jugoszláviai magyar író kerámiai kiállítás rendez Noviszádon. A sajtóbemutatót október 21-én pénteken délután rendezi a Kralja Alekszandra uccában lévő Fotó Any műtermében. Szombaton, 22-én pedig megnyílik a kiállítás.

Balakovics Zlátó szombori hangversenye. Balakovics Zlátó a kiváló és nagyhirű jugoszláv hegedűművész, szerdán este kilenc órai kezdettel a szombori színházban hangversenyt tart.

KÖZGAZDASÁG

A jugoszláv gyümölcsstermelés jó éve

Négyezer vagon almát exportál Jugoszlávia — Csökkén a dió kivitel — A gyümölcskultúra hiányai és a jövő feladatai

— Saját munkatársunktól —

Jugoszlávia ez évi gyümölcsstermelése, az ország egyik legfontosabb gyümölcsstermelékének a szilvának kivételével, amely az utóbbi években alig ér a huszas évek termése nyomában, általában kielégítőnek mondható. Az országszerte most lezajló szüretnek eredményével mindenütt megvannak elégedve és

a szőlőexport szempontjából jelentős szmederevői vidéken, évek óta tapasztalt kitünő minőségű és jelentős mennyiségű szőlő termelt.

Ugyancsak jó eredményt mutat az almatermés, úgy a szerb-boszniai, valamint a szlovéniai almatermő vidéken, így elsősorban Tetovó és Pety, valamint Maribor környékén, a Dráva völgyében. Minden jel arra mutat, hogy ebben az évben legalább

négyezer vasuti kocsi kitünő minőségű almát exportálhat Jugoszlávia.

Ezzel a már hosszú évek óta nem tapasztalt nagy mennyiségből a szerbiai almatermő vidékről ezeröttszáz vasuti kocsi kivitelére készülnek, a bosznia-hercegovinai gyümölcsstermelők körülbelül ötszáz vagonra számítják kivitelüket, míg a szlovéniai gyümölcsértékesítő szövetkezetek utján kétezer vagon alma hagyja el az

országot.

A szilva, szőlő és almakivitel mellett, a gyümölcsstermelés hivatott irányítói és szakértői véleménye szerint, Jugoszlávia gyümölcsstermelőit olyan cikkek nagyobb arányú kultiválására és kivitelére is rá kellene vezetni, amelyekből a gyümölcsexport külkereskedelmi tétele erősen felnövekedne. Ilyen gyümölcsfélék elsősorban: a földi eper, a füge, a málna, az őszi és kajszinbarack, cseresnye, meggy, stb. Általános nézet, hogy a jugoszláviai gyümölcsstermelésnek még nincs átfogó programja. A kisgazdák gyümölcsstermelési oktatása is hiányos. Általában nem foglalkoznak annyit ezzel a nemzetgazdasági és nemzeti vagyon szempontjából annyira elsőrendű kérdéssel, mint azt az ország majdnem valamennyi vidékének jó talaj és kedvező klimatikus viszonya előírta.

Általában a gyümölcsstermelés az utóbbi években, ha nem nagy arányokban is, de visszaesett. Az általános világgazdasági krízis, a kiviteli nehézségek és a különböző gyümölcsbetegségek csökkentették a gyümölcsstermelést, aminek természetesen a kliringfizetési rendszer, az autarkia berendezkedő európai gazdasági élet sem nagyon használ.

Az utóbbi tíz év alatt Jugoszlávia gyümölcskivitele nem volt

több mint negyedmilliárd dinár tehát évente alig huszonöt millió dinár. Pedig a gyümölcsstermelés a külkereskedelem domináló szempontjain kívül, elsőrendű szociális kérdés is. Az európai országok valamennyiében jelentkező törpebirtokrendszer hozadékából egy földműves család már alig tud megélni, főleg a terméketlenebb vidéken. A gyümölcsfa nem kíván kitünő talajt, nagy befektetést, sok munkát és hozadékot, jó beosztás és gondos értékesítés mellett sokszor több a buza földénél. Itt van többek között a magyarországi példa. A nagy Magyar Alföld szívében Kecskemét, Kiskőrös, Szeged körül olyan gyümölcsstermelés folyik, amihez hasonló legfeljebb Kaliforniában van, sőt nálunk távolabb eső Bulgária is, az utóbbi években egyre nagyobb tért hódított elsősorban exportszőlője számára. A jugoszláv gyümölcskivitel egyelőre még mindig

Németország felé irányul és az évi kontingens 1850 tonna szilva és 1400 tonna szőlő.

Az aszalt szilva és a szilvalekvár kivitelét a pénzügyminisztérium devizák ellenében engedélyezi. Most a gyümölcsexportörök közbenjárására remélni lehet, hogy a devizafizetést csökkentik és csak a felét kell majd devizában fizetni, míg a másik felét kliring útján rendezhetik. Csehszlovákia is jelentős piac volt a jugoszláv gyümölcs részére, de az ottani viszonyok miatt, már néhány hét óta Csehszlovákia felé mint minden kivitel, úgy a gyümölcs is, nehézségekbe ütközik. Érdekes jelenség a dióexport csökkenése. Az általános európai felfegyverkezésnél, elsősorban a puskatusok szempontjából, a diófa igen fontos cikk és kifünő ára

is van. Minden megszorítás ellenére is, az utóbbi években sok diófát döntöttek le, és a gömbfát exportálták. 1932-ben még 25, tavaly már csak 8 millió dinár értékű diót vittünk ki. Kevesebb lett a diófa!

»»»□«««

Jugoszlávia 2.500 tonna cseme-geszőlőt szállított külföldre

Beográdból jelentik: Hivatalos statisztikai kimutatások szerint Jugoszláviából október 13-ig 2.500 tonna friss csemege szőlőt szállítottak külföldre. A kiszállított mennyiségből 1.734 tonnát kapott Németország, míg az engedélyezett kontingens 2.000 tonna. Ausztria 620 tonnát kapott, itt a rendes kontingens 800, a különleges pedig 600 tonna, vagyis összesen 1.400 tonna. Ezenfelül jelentős mennyiségű szőlőt szállítottak Svájcba, Csehszlovákiába, Lengyelországba és Svédországba.

Kiviteli kereskedői körökben szükségesnek tartanak, hogy a kormány Németországtól még 1.000 tonna kivitelére kérjen különleges kontingens, mert ezzel a kivitelre kerülő csemege-szőlő elhelyezése teljes egészében biztosítva lenne.

»»»□«««

A lengyelországi állatállomány.

Hivatalos lengyel kimutatások szerint Lengyelország állatállománya ez év június 30-án a következő volt: ló 3.910.000 (tavaly június 30-án 3.889.000) szarvasmarha 10.540.000 (10.573.000), sertés 7.488.000 (7.696.000), birka 3.400.000 (3.188.000), kecske 417.000 (406.000). A kimutatás szerint tehát a lovak, birkák és kecskék száma emelkedett, míg a többi állat száma csökkent.

— De hiszen ugyanis megér 200 ezer rubelt.

— Markojev — szolt most már türelmetlenül a kis ember — nagyon sokat kérdez ön, ahelyett, hogy kérdésemre válaszolna! Nem érek rá ily sokat válaszolni, mert ma éjszaka még el kell intéznünk ezt az ügyet, mert a pénzre szükségünk van, hogy a szerencsétlen királynőn segíthessünk. Válaszolja tehát. Negyedóra időt engedek még, ha ezalatt nem kapok választ, elhagyom Dubnót és kacagni fogok, hogy oly bolond volt és a kedvező szerencsét így elszalasztotta.

A kis ember előhuzta óráját és úgy látszott, hogy a perceket olvassa, én azonban megegyszer megnéztem a nyakékét. Amint így ismét szemügyre vettem az ékszer, éreztem, hogy nem bírok már megválni tőle és hogy ölni is képes volnék, ha az ékszer nem juthatna birtokomba.

— Rendben van — szoltam a kis emberhez, — megveszem.

— És a pénz — kérde a kis ember.

— Hozom már!

— 200.000 rubel, és kevesebb sem kevesebb.

— Én pontosan a kezébe olvastam a pénzt, amire a kis ember kefejével bólintva, eltávozott. Azóta sem láttam a kis embert. Anyrnyi azonban bizonyos, hogy azóta velem is nagy változás történt. Én aki azelőtt minden ékszerért igyekeztem eladni, hogy a pénzt minél gyakrabban forgathassam, ezt az ékszer megartottam és naponta nézegettem — bár minden-

210

nap vesztettem általa, mert hiszen kamatokat nem hozott. Annyira megszerettem ezt a nyakékét, hogy nehezen tudnék megválni tőle és csakis annak adnám el, aki azt nekem kellően megfizeti.

Jarnitzky gróf mereven bámult maga elé. Homloka ráncokba húzódott.

Képzletben Paulovna hercegnőt látta és már annak fehér nyakán képzelte a királynő nyakláncát.

— Csak ő volna méltó, hogy a nyakékét viselje — gondolta magában a gróf — de miképp szerezzem meg azt?

— No mit szol e történethez gróf ur? — zavarta meg gondolkodásában Markojev.

— Különös, nagyon különös, — felelé a gróf — de én már mindent tudom!

— Ugy bocsásson meg gróf ur ha untattam — szolt az ékszerész és már el akarta tenni a dobozt.

De a gróf hirtelen megragadta a karját.

— Megállj — hová akarsz vinni a nyakékét?

Az ékszerész a grófra bámult.

— El akarom tenni oda, ahonét elővettem — felelé Markojev

— vagy tán csak nem hiszi a gróf ur, hogy az ablakba teszem!

— Gazember — kiáltá a gróf — gunyolódni akarsz velem? Vagy tán azt hiszed, hogy egy Jarnitzky gróf nem ajándékozhat szerelmének ilyen értékű tárgyat? Előre, mondd mi az ára? Meg akarom venni az ékszert!

— Gróf ur...

— Előre — mert mindjárt meghalsz!

— Gróf ur — dadogá az ékszerész — évekkkel ezelőtt 200.000 rubelért vettem az ékszert! Legalább 500.000 rubelt kell kapnom a nyakékért! Még akkor is vesztetek!

— Mit törődöm én azzal — megkapod a félmilliót Markojev!...

Markojev kezdett átlátni a helyzetet. Ezért tehát üzletemberhez méltó alázatos hangon kezdett beszélni.

Az öreg ékszerész elég emberismerő volt és tisztán látta, hogy a grófnak Paulovna iránti szerelme oly nagy, hogy azt ő maga sem merne volna hinni. De viszont tudta azt is, hogy Jarnitzky gróf a romláshoz áll közel.

De mit törődött ő ezzel!

Hát Jarnitzky gróf volt az első

a nemesek közül, akik mint gazdag emberek léptek át küszöböt és mint koldusok távoztak el?...

Nem.

Markojev mindegyiknek kiszivta utolsó csepp véré, miért tegyen tehát kivételt gróf Jarnitzkyval?

A vén uzsorás tehát újból kinyitotta a kazettát.

— Minden szentekre mondom, gróf ur — ön nagyon gazdag ember — erősíté Markojev — de vajjon szabad-e nekem ilyen nagy üzletet megkötni, kellő fedezet nélkül?

— Mit akarsz ezzel mondani, Markojev? Hát adós maradtam-e neked valaha egy-két hétnél tovább?

— Nem, nem, gróf ur, nem is ezt akarom mondani! De gondolja meg, hogy eddig mindig pár ezer rongyos rubelről volt szó! De most fél millióról, amit meg kell fizetni!

— Elég gazdag vagyok!

— Bocsásson meg, gróf ur — de amint én tudom és én jól vagyok értesülve, az idén nagyon rossz termése volt, ami sok pénzbe került! Csillapodjék, gróf ur — szolt az öreg, amint észrevette, hogy a gróf fel akar ugrani — másoknak sem ment jobban — a többieknek sincsen e télen pénzük de én azt is tudom, hogy...

— Hogy?

— Hogy ön gróf ur nem olyan gazdag, mint a többiek! Az ön édesatyja gróf ur, sok pénzt költött el és nem sokat hagyott hátra! Birtoka már meg van terhel-

ve!

Mit jelent a német gazdasági életnek a szudéta-hozomány

Németország a bécsi és cseh ipar összpontosítása révén árdiktáló lehet egyes cikkekben — A német buzagondok szaporodni fognak — Csehszlovákia a dunai államok gazdasági rangsorában

Prágából írják. — Természetes az a kérdés, ami az adott helyzetben a prágai gazdasági köröket foglalkoztatja: mit veszített a német területek amputálásánál Csehszlovákia és mit nyert a német birodalom. —

Hangoztatják prágai gazdasági tényezők, hogy Németország nyeresége nem jelenti a birodalom gazdasági problémáinak megoldását, mert a szudétanémet területek nem alkotnak nyersanyag lelőhelyeket. Az új területek nem emelik a német ipar világi piaci versenyképességét, mert sem termőföldet nem kapott Németország, sem olyan területeket, amelyeknek termékei felszabadítanak az alól a nyersanyag kizsákmányolás alól, amelyben szenved. A szudéta-föld nem buzagyár és a területen nincsen sem kaucsuk, sem gyapot, sem petróleum, ami a német ipari termelésben könnyebbé teszi a helyzetét.

A német gazdasági élet csupa olyan »szákmányt« kapott, amire tulajdonképpen szüksége nem volt.

A szudétanémet területen kapott szénbányák nem jelentenek könynyítést Németországnak, mert a németeknél egyrészt kiment a szén a divatból, másrészt Németországnak eddig is szénfeleslege volt. A további szudétanémet nyersanyagok az ezüst, az uránérc sokat szintén nem jelentenek.

A szudéta-hozomány törzse mind össze rengeteg gép és munkás.

A textilipar 3,600.000 orsójának és 118.000 szövőszékének 75 százaléka volt szudétanémet területen s a gyapjuipar 85 százaléka került német kézbe. Ugyancsak elkerült innen a porcellán és üvegipar 85 százaléka is. Hatalmas vászonipar, játékaruipar, kesztyű és harisnyaipar jutott a németeknek, szóval csupa olyan cikket előállító vállalat, amelyből Németországnak eddig is elég gyára volt.

A szudétanémet terület átsatolása Németországhoz más szempontból jelent a német gazdasági életnek sokat.

A német vászon, textil, üveg és diszmuiparnak közép- és kelet-európai konkurrensze ez a verseny most teljesen megszűnt s

egyes cikkekben Németország most már árdiktálóan léphet fel a világgiacon.

A szudétanémet bekebelezésnek ez a voltaképpen gazdasági magva. Ezzel szemben Németországra hárul a csehszlovákiai államadóságok egyrésze, melynek megállapításánál még nagy viták lesznek, mert az átvett terület a csehszlovák államnak 10 százalékát teszi ki, de a területen a köztársaság lakosainak 20 százaléka élt s nagy kérdés, hogy az átveendő államadóságokat most a terület

vagy népesség arányában állapítják-e meg? De Németországra hárul a szudétanémetek eltartási költsége is, mert a szudétaterület nem ad annyi búzát, amennyire a terület lakóinak szükségük van. Németországnak tehát a buzabevételi gondjai az okkupálás folytán szaporodni fognak.

A fentiekből kitűnik Csehszlovákia vesztesége is. A végleges veszteség még nem állapítható meg, mert a magyar tárgyalások még folynak. Annyi bizonyos, hogy

a Csehországban megmaradt és Szlovákiában bontakozó ipar nincsen olyan méretű, hogy expansiv lehessen.

Csehszlovákia, amely 20 éves élete során arra készült fel, hogy a dunai államok ipari ellátója legyen és Halmitól Szalonikiig és Körösmezőtől a Fekete-tengerig a szériatermelés minden szemetjét és értékét szállítani akarta, kénytelen most beállni a dunai államok sorába és rangsorába. Nem nagyon elől kap helyet, mert nem maradtak jelentős ipari értékei és nincsenek domináns mezőgazdasági feleslegei.

»»»□«««

□ Gyapottermelés Abessziniában.

Az abesszini gyapottársaság elnöke jelentést adott be Mussolininek az olasz keletafrikai gyapottermelés helyzetéről. A társaság eddig 4.7 millió hektáron termel gyapotot és további 1.2 millió hektárt készített elő gyapottermelésre. A felügyelet olaszok végzik, a szakszemélyzet pedig azelőtt belga—kongói gyapottermelésében dolgozott. Gyapoton kívül gyapotmagvakat és olajat, margarint, olajpogácsákat és más termelnek még Abessziniában.

□ Csökkent a magyar gyümölcs-kivitel. A budapesti gyümölcs és főzelék kiviteli központ jelentése szerint ez évben október 1-ig tíz millió pengő értékű gyümölcsöt és főzeléket szállított Magyarország külföldre. Ebből hét millió pengő esett a gyümölcsre, 3 millió főzelékre. Tavaly egyedül a gyümölcskivitel 9.1 pengőt ért el. Az idén azonban jobban értékesítették a gyümölcsöt. Magyarország ez évi almatermését 1.200 vagonra becsülik, vagyis ugyanannyira, mint tavaly.

□ Anglia átveszi a romániai búzát. Az elmúlt hetekben a világsajtóban olyan hírek terjedtek el, hogy Anglia nem veszi meg Romániától azt a buzamennyiséget, amelynek átvételéről tárgyalt. Most a londoni »Ross T. Smith and Co« cég, amely lekötötte a 400.000 tonna román búzát, a legerélyesebben cáfolta a híreket, amelyek arról szóltak, hogy elállt volna a buza átvételéről. A cég közleményében kijelenti, hogy már a napokban megkezdik a buza szállítását az egyes angol kikötőkbe.

□ A pékek országos kongresszusa.

Beográdból jelentik: A pékek országos szövetsége ezévi kongresszusát Beográdba hívta össze. A kongresszus vasárnap kezdte meg ülését Szpazovics Radomir beográdi pék elnökletével. Az ülés megnyitása után a vezetőség beterjesztette a jelentéseket, amelyeket a kongresszus elfogadott. Utána megvitatták a pékek legfontosabb ügyeit, főleg az éjszakai munka kérdését. Amellett foglaltak állást, hogy az éjszakai munkát engedélyezzék, mert csak így biztosíthatják a lakosság zavartalan kenyérellátását.

— Alig 100.000 rubellel — szólt a gróf!

— Igaz — felelé alázatosan az öreg — de gondolja meg gróf ur, hogy én most fél milliót kölcsönöznek!

— Részletekben megfizetem neked — felelé a gróf — minden negyedben 50.000 rubelt.

— Ó, így hát nagyon sokáig kell várnom — felelé az öreg — és ki tudja vajjon...

— Tudom, hogy mire akarsz ki lyukadni, — vágott közbe a gróf — átíratom terád birtokomat, arra az esetre, ha egy részletet pontosan be nem tartanék.

— Erről már lehet beszélni — mondá Markojew — mert a birtok testvérek között is megér egy milliót!

— Bolond! Kétfélmilliót is kapnék érte, ha elakarnám adni! Nos hát rendben vagyunk öreg? Egy fél milliót adok az ékszerért!...

— Rendben vagyunk gróf ur — felelé Markojew — kezét adva a grófnak — de még valamit kell tudatnom gróf ur!

— És az?

— Nem adhatom még ma át a nyakéket gróf ur.

— Miért! Tán nem bizol bennem?

— Isten ments — felelé az öreg — akár egy milliót is — de nem adhatom át nyugodtan, mert azt hiszem, hogy a nyakék csatja nem jó. Meg fogom előbb azt csinálni, úgy, hogy azt holnap megkaphatja rendben gróf ur, hogy a hercegnőnek nyugodtan átadhassa!

— Jól van — felelé a gróf — az ékszerre úgy is csak két nap múlva van szükségem! De akkor neked kell azt kastélyomba hoznod!

— Parancsára gróf ur! Ön meg lesz velem elégedve! Két nap múlva kastélyában lesz a nyakék!

— Tehát pénteken! De biztosan számítok reád és akkor az átírást is megkapod!

— Rendben vagyunk gróf ur — felelé az öreg és biztosíthatom Önt, hogy senki a földön nem visel szebb nyakéket! Testvérek közt is a dupláját megéri! De mit csináljak — nekem el kell adnom, hogy ismét nyugodtan aludhassak!

Jarnitzky gróf távozni készült.

— Ami pedig a leányt illeti, akit hozzád hoztam — szólt a gróf — azt hiszem tudod, hogy...!

— Gróf ur mindent meg fogok tenni, ami módomban lesz, hogy őt ápoljam és gondozzam, amíg ismét összeszedi magát.

— Te felelsz érte!

— Amíg csak itt akar maradni és meg nem szökik — igen!

Jarnitzky gróf fejével bólintott és eltávozott.

Jarnitzky gróf szánkójába ült, amely csilingelve indult meg hazafelé.

Az öreg Markojew pedig elégedetten dörzsölte kezeit.

— Különös emberek — mormolá magában — egy félmilliót ad ez is egy asszonyért, bár minden asszonynak ő maga is a legszebb ékszer volna! De mi közöm hozzá!

— a fő, hogy én keresek!

De ki lehet a leány, akit házamba hozott? A kedvese nem! Különös, hogy a gróf egy ilyen szép leány iránt közömbös maradt! De talán akadnak mások, akik a szépsége iránt nem közömbösek! De itt is a fő dolog, Markojew — keresni!

136. FEJEZET.

EGY JÓ ÖRZŐ.

Goldmann Eszterka az éj hátralevő részét, sőt a következő egész napot keresztülaludta és csak az azt követő reggel ébredt fel.

Felébredve érezte, hogy az alvás jót tett neki, bár még egy kis gyengének érezte magát.

Eszterka körülnézett és csodálkozva szemlélte a helyet, ahol kimerültségét kipihenhetette.

Felült ágyában és szinte örvendett, hogy már ennyire összeszedte magát.

Egy bizonyos kellemes érzés vett erőt rajta és szinte boldognak érezte magát.

De miért? Tán visszagondolt arra, akinek vállain pihentette fejét, aki őt idehozta!

Igen! Goldmann Eszterka, aki ezideig nem érzett más szeretetet, mint azt, amit elhalt anyja, vagy pedig fivére iránt érzett, most először érezte, hogy van más szeretet is.

És ez a szeretet az, amelyet ő a gróf iránt érzett.

Szíve hevesen dobogott. Arca mosolygó volt és ábrándozott és

nem vette észre, hogy az ajtó halkán kinyílt.

Markojew jelent meg az ajtóban.

— Így már szeretem édes gyermekem, csak mindig vigán — szólt az öreg.

Eszterka összerezzen és szeretettel volna elárult jókedvét palátolni.

De Markojew észrevéve a leány zavarát folytatta:

— Az én házamban kedves gyermek legyen mindig jókedvű! A szentek óvják meg Önt és jókedvét! Mondja gyermekem, hogy aludt.

— Köszönöm — nagyon jól, úgy, hogy teljesen felfrissültem!...

— No ennek örvendek — felelé az öreg — mert tegnap bizony hirtelen nem adhattam rendes fekhelyet, mert nem akartam felkelteni, amidőn láttam, hogy olyan jól alszik! A gazdasszonyom azonban most már rendbehozta a vendégszobát, amelyet Önnek átengedek! Jöjjön gyermekem, hogy megmutassam Önnek a szobát, ahol addig lakhatik, ameddig csak magának tetszik házamban maradni!

— Köszönöm nagyon köszönöm uram! Ön igazán nagyon jószákos!

— Nincs oka enkem hálálkodni, hanem Jarnitzky grófnak — mondá az öreg, miközben elhagyta a szobát — ő az ön jöltevője, ha ugyan annak lehet őt nevezni.

Eközben a vendégszobába értek.

(Folytatjuk)

SPORT

Két országos rekord született a szombori atlétikai versenyen

A szombori Sport vasárnap délelőtt a saját pályáján kitűnően sikerült atlétikai versenyt rendezett, amelyen számos szombori, noviszádi, szubotici, oszjeki, beográdi és borovói atléta indult. A versenyen két országos rekordot állítottak fel s ezek közül Kling eredménye a 200 m. síkfutásban (214 mp.) nemzetközi viszonylatban is elsőrangú. Hacsak nem volt valami hiba a mérés körül...

Részletes eredmények:
100 méteres síkfutás. 1. Sztéfánovics (Jugoszlávia) 10.9 mp. 2. Kling (BSK) 11 mp. 3. Mihajlovics (Sport).
5000 méteres síkfutás. 1. Kopilovics (Bácska) 17 perc 47 mp. 2. Odánovics (Sport). 3. Jankovics (BSK)
Magasugrás. 1. Golicsin (Ruszkai) 165 cm. 2. Zsivkovics (Bácska) 165. 3. Kling

160 cm.
200 méteres síkfutás. 1. Kling 21.4 (országos rekord). 2. Golicsin (Ruszkai). 3. Horváth (Bácska).
1500 méteres síkfutás. 1. Nikitin (Ruszkai). 2. Kopilovics (Bácska). 3. Cseljuska (Sport).
400 méteres síkfutás. 1. Kling 56 mp. 2. Horváth 56.5 mp. 3. Vujics (Sport).
Rudugrás. 1. Lener (BSK) 360 cm. 2. Vrnics 204 cm.
4x100 méteres síkfutás. 1. Bácska 49.2. 2. Sport 50 másodperc.
Diszkoszvetés. 1. Nédics (BSK) 32.80. 2. Kun (Bácska) 30.10. 3. Grabinszki (Sport).
Gerelyvetés: 1. Vujics 41.91 méter. 2. Nédics. 3. Lugomerszki.
Távolugrás. 1. Lener 701 (országos rekord). 2. Sztéovics (Jugoszlávia). 3. Kling.

Futball-eredmények:

KULA: Dulcsiz—JSK 3:1 (1:0), elsőosztályú bajnoki. A kulai csapat veresége a saját otthonában nagy meglepetés, de a Dulcsiz szép és lelkes játékkal rászolgált a győzelemre.
CSANTAVIR: Szubotici Sport—Csak 5:1 (2:0), barátságos játékevezető Rudics. A szubotici csapat kompletten, a hazai együttes tartalékosan állt ki s így született a nagy eredmény. A küzdelem egyébként, barátságos jellegéhez híven, meglehetősen lanya volt. A győztes csapatból kitűnt Hegedüs, Denegri, Kopasz és Gorcsik, a hazai csapat legjobbjai Oláh, Varga, Heller, Gregus I. és Hanák kapus voltak.
ZEMUN: BASZK—Spárta 5:3 (4:2), barátságos.
ZARA: Hajduk—Pro Dalmacia 1:1 (1:0), nemzetközi. Az olasz csapat egyenrangú ellenfele volt a szpliti legénységnek.

MAGYARORSZÁG:
A Nemzeti B) Bajnokság vasárnapi eredményei: Törekvés—Csepel 1:1, Vasas—Beszkárt 1:0, Lampart—Egyetértés 3:0, Rákoskeresztúr—UTE 3:2, Diósgyőr—MÁVAG 2:1, Haladás—Pécsi DV 5:2, Váci Remény—Szentlőrinc 1:0, Sopron—Pénzügy 4:3, Postás—Tatabánya 3:1, Szegedi AK—Perecs 2:1. — A nyugati csoportban a szombathelyi Haladás, a keletiben Diósgyőr vezet.
ROMÁNIA:
Ripensia—Kintzst 1:1, Vénusz—Rapid 0:0, Gloria—UDR 1:1, Olimpia—Victoria 1:0, Crisana—Monopol 3:2.
OLASZORSZÁG:
Az ötödik bajnoki forduló eredményei: Bologna—Lazio 2:0, Novara—Livorno 2:0, Bari—Milan 2:1, Liguria—Genova 1:0, Ambrosiana—Juventus 5:0, Napoli—Triestina 2:0, Roma—Lucchese 3:0, Torino—Modena 4:2.

Londonban 80.000 nézőt várnak az Anglia—Kontinens mérkőzésre, amelyet a Highbury-pályán, az Arsenal sporttelepén rendeznek. A fogadások 5:3 arányban angol győzelmet várnak.

KUGLI HIREK

A noviszádi Söfőrök játékosait kérem, hogy ma este 8 órára feltétlenül jelenjenek meg a Kott-pályán. — A kapitány.

Rövid sport hírek

A Beograd körül rendezett kerékpáros versenyt Gyorgye Drlyacsics nyerte, az ifjusági versenyben Ratko Boskovics győzött.
Flórián Alice Zágrebben 6:2, 5:7, 6:1 arányban győzött Kovács Hella ellen s így első lett a jugoszláv hölgy teniszranglistán.

A jugoszláv ligában vasárnap a következő mérkőzések lesznek: Jedinstvo—BASZK és BSK—Jugoszlávia Beogradban, Gragyanszki—Spárta Zágrebben, Hajduk—HASK Szpliben, Szlávia—varazsdini Szlávia Szarajevóban és Gragyanszki—Lyublyana Szkoplyén.

Hollandia csapata a Kontinens válogatottja elleni gyakorló mérkőzésre október 23-án Amszterdamban így áll fel: Dichstra, Bloomwit, Teerland, Staar, Wallart, Bool, Wels, Vente, de Boer, van Sandonck és Dooms.

A Hungária, mint tegnap jelentették, óriási meglepetésre 0:3 arányban kikapott a Budafoktól. Az eredmény reális, a Hungária igen gyenge napot fogott ki. A mérkőzés góllal Fodor, Kovács III és Fézler rugták.

A lengyel magyar női tenisz KK-döntőt a magyar hölgyek nyerték meg Varsóban. Az utolsó nap eredményei: Paksyné—Jacobsen 6:2, 6:4 és Jedrzejóvszka—Körmöczy 6:4, 3:6, 6:0. Végeredményben tehát a magyar csapat 3:2 arányban győzött s ezzel elsőnek nyerte meg Öfelsége Mária királyné serlegét.

ASZTALI TENISZ NOVISZÁDI CSAPAT AZ ORSZÁGOS BAJNOKI DÖNTŐBEN

A noviszádi Munkáskamara nagytermében vasárnap reggel 8 órától estig szakadatlanul folytak az országos csapatbajnokság zónadöntő mérkőzései. Végeredményben a résztvevő 5 csapat között a következő helyezési sorrend alakult ki:

1. Szubotici TTC.
2. Református Olvasókör.
3. Katolikus Olvasókör.
4. Makkabi.
5. Juventus.

Hatodik a Sztáribecsei TTC lett, amely nem jelent meg a versenyen. Az első két csapat, tehát a Szubotici TTC és a noviszádi Református Olvasókör, bejutott az országos döntőbe, amelyet alighanem novemberben rendeznek meg Zágrebben.

Fontos orvosi tanácsok betegek és egészségesek számára

A gyomor és a bélbetegségek megszűntetése (2)

A gyomorból a félig megemésztett táplálék pép formájában a hosszú vékonybélbe kerül. A vékonybélnek közvetlenül a gyomrhoz csatlakozó részét nyombélnek nevezzük.

Ebbe torkollik be a hasnyálmirigynek kivetető csöve, amelyen át ennek a mirigynek terméke a hasnyál ömlik a belekbe, amely váladék ezen mirigy három fontos emésztőnedvét a pancreasptyalint, a trypsint és a steapsint tartalmazza. Ezen emésztő fermentumoknak igen fontos szerepük van az emésztés lefolyásában. Az első, hatásában olyan mint a nyál, emésztőképessége tehát a szénhidrátokat emészteli, míg a másik, hatásában a pepsinnel egyező, de ennek emésztő erejét jóval felülmúlja ugyannyira, hogy azon esetekben, mikor a gyomoremésztés valamelyes okból lecsökkent vagy esetleg teljesen hiányzik, így például akár a gyomor megbetegedései esetén, vagy ha a gyomor műveleg távolított el, a gyomor hiányzó emésztő működését teljes mértékben is helyettesíteni tudja. A harmadik emésztő fermentum a zsírokat emésztí meg, illetőleg azokat olyan finom eleggyé dolgozza fel, hogy azok a bél falán keresztül könnyen felszívódhatnak. Ugyancsak a vékonybélbe szájadzik be az epevezeték is, mely a májban termelt és az epehólyagban meggyülemlt epét juttatja időközönként a szükséges mérvének megfelelőleg a vékonybélbe, ahol az epének zsíremésztő szerepe jut érvényre. Mindezeknek kívül magában a bélfalban is vannak mirigyek beágyazva, amelyek emésztő nedvet termelnek.

Az emésztés említett folyamata alatt már most a belekben a szénhidrátok és a fehérjék olyan vegyi átváltozásokon mentek át, hogy azokból vízben oldható vegyületek keletkeznek, amelyek így oldatban a bél falán át felszívódnak, a véráramba kerülnek, amely útján azután az egész testbe széjjel vitetnek. A finom zsírelegy, az ugynevezett zsíremulzió a nyirokerekekbe szívódik fel és onnan kerül a vérbe.

A vékonybélemésztésnek ezen vázolt folyamata körülbelül három óra alatt játszódik le. Természetesen a táplálék még sok más olyan anyagot is tartalmaz, amelyek nem emésztetnek meg. Ezen anyagok kerülnek a vastagbélbe, amely bélrésznek az emésztés körül lényegesen kevesebb szerepe van, mint a vékonybélnek. A vastagbélben székelő különböző baktériumfajták játszanak még fontos szerepet az emésztés folyamatában, a vastagbélnek az emésztésben való főfeladata azonban a salakoknak a szervezetből való eltávolítása. Ez a folyamat körülbelül tizenkét órát vesz igénybe. Ezen idő alatt a bél falán át felszívódó víz folytán a bélsár mind sürűbbé válik, majd formált massa alakjában hagyja el a szervezetet. Amíg az egész bélemésztés öntudatlanul játszódik le, abban a pillanatban, amíg a bélsár a végbélbe kerül, ez egy jellegzetes érzés formájában jut öntudatunkra: fel lép a széklet inger, amely tudomásunkra hozza, hogy a szervezetből eltávolítandó bélsártömeg ért le a végbélbe.

(Folytatás a csütörtöki számban)

A rheuma gyógyítható (2)

Ez a diszponáló körülmény elsősorban a meghűlés, amelynek a rheuma keletkezésében igen lényeges szerepe van.

Meghűlés által csökken a szervezet ellenállása és ez előkészíti a talajt a rheuma betegség kitörésére. A meghűlés az a külső segítő ok, amely lehetővé teszi, hogy a mandulákon, az órr. garat nyálkahártyáin, a bélben lévő baktériumok megkezdhessék bizonyos szervekbe való behatolásukat. A meghűlés tehát friss fertőzéseket okoz: mandulagyulladás, orr- és gégekatarrhusokat, stb., de okozója lehet annak is, hogy régi fertőzések helyein lappangó baktériumok szabaddá váljanak és új megbetegedéseket idézzenek elő. Ezek a lappangó fertőzések lehetnek az okai annak, hogy a meghűlések nyomán a rheumás bajok ismét és ismét fellángolnak.

A diszponáló körülmények között szerepelnek az egészségtelen, nedves lakásvizonyok. A klíma és időjárás csak annyiban játszanak szerepet a rheuma előidézésében, amennyiben meghűlést okoznak. Meghűléshez vezet minden gyors hőmérsékletváltozás, nedves hideg időjárás, hideg esőben, izzadó testnek hirtelen lehűlése, stb. Ezért van októberben és májusban a legtöbb rheumás beteg, legkevesebb pedig július, augusztus és szeptemberben.

Nem minden ízületi gyulladás rheumás eredetű. Van olyan, sajnos, elég gyakori, amelyet a gümőkór, tuberkulózis okoz. Van olyan, amelynek a kórokozója a syphilis vagy a gonorrhoea (tripper), vagy amelyik valamilyen fertőző betegség kapcsán, így influenza, vérhas, tüdőgyulladás, vörheny, szamarcköhögés után lép fel, vagy amelyeknek az okozója valamely idegbántalom, pld. a tabes. Ezek közül egyik-másik ugyanolyan tüneteket okozhat, mint a rheumás ízületi baj, a kezelésük azonban ettől természet-

esen a legtöbb esetben különbözni fog. Izületi baj léphet fel statikai okoknál fogva is, tehát egyszerű lúdtalp nyomán s viszont az izületi baj maga is okozhat lúdtalpat. Fontos tehát ennek a felismerése is.

Más elbírálás alá esik az acut ízületi gyulladás, amely, bár kórokozóját ennek sem ismerjük, mégis egész bizonyossággal állíthatjuk, hogy fertőző betegség. Jellemzi ezt, hogy acutan és főként lázasan kezdődik, sok ízületben lép fel a gyulladás, először rendszerint a nagy ízületeket támadja meg, innen vándorol végig az összes ízületeken. A láz mindig magas, a szív részéről pedig súlyos elváltozások vannak. Ezzel szemben a rheumás ízületi baj chronikus betegség, amely lapangva kezdődik, nagy ritkán jár csak lázzal, akkor is csak apróbb hőemelkedésekkel, az ízületeket és izmokat támadja meg és a többi szervek részéről alig mutat elváltozást.

Ha az acut ízületi gyulladás nem gyógyul meg teljesen, akkor az is chronikussá válhat, ennek azonban ekkor ismerjük már az eredetét s így ezt sem fogjuk a szorosan vett rheumás bajok közé sorolni.

Izületi baj a köszvény is, és a rheumás emberek sokszor nevezik magukat köszvényeseknek. Ez aztán egészen helytelen. A köszvény Angliában gyakori, nálunk azonban az igazi köszvény a legnagyobb ritkaságok közé tartozik. A köszvény anyagcserebetegedés, s lényege a kristályos húgysavnak lerakódása az ízületekben. Maga a köszvényroham olyan tipikus, hogy nem lehet összecserélni a rheumás bajjal: éjszaka kezdődik, hirtelen lép fel igen heves, elviselhetetlen fájdalommal a nagyujjon, amely megduzzad, vörös lesz, órákon át tart, majd a fájdalom csökken, reggelre esetleg elmúlik.

(Folytatás a csütörtöki számban)

NOVISZÁDI TERMÉNYTÖZSDE

Buza, bácskai, Noviszád és Szombor környéki 152, középbácskai 152, felsőbácskai 154, Tisza, uszály I. 160, Tisza, uszály II. 159, bácskai és bánáti, Duna uszály 157, bégai uszály 158, tiszai csatornai uszály 157, felsőbánáti k. d. 154, délbánáti 152, szerémi, Duna 153, szerémi Száva 150, szerémi k. d. 151—152, szlavóniai k. d. 152—153. **Rozs,** 72 kilós, 2 százalékos 144—146. **Árpa,** 64—65 kilós bácskai és szerémi 148—152. **Zab,** bácskai és szerémi 135—137 50, szlavóniai 136—138. **Tengeri,** bácskai 126—128, bánáti k. d. 124—126, bánáti vrsaci paritásban 125—127, indiai paritásban 126—128, száritott indiai paritásban 100—102. **Buzalisz,** bácskai és bánáti állomásról nullás gg és g 250—260, kettes 230—240, ötös 210—220, hatos 190—200, hetes 160—170, hét és feles 120—125, nyolcas 110—115. Szerémi és szlavóniai állomásról nullás gg és g 245—255, kettes 225—235, ötös 205—215, hatos 185—195, hetes 155—165, hét és feles 120—125, nyolcas 110—115. — **Buzakorpa** jutazsákokban bácskai 97—99, szerémi 94—96, bánáti 93—95. **Fehérbab,** bácskai és szerémi 2 százalékos zsák nélkül 290—295, Szlavóniai rzsza burgonya 50—52, fehér, szlavóniai 44—46. **Sertézsír** 25 kilós kannákban bruttó nettóért 1425—1450. — **Irányzat:** változatlan. Forgalom: közepes.

KÜLFÖLDI TÖZSDEZÁRLATOK

A dinár árfolyama. Budapest 8.15—8.70, Berlin 5.63—5.57, London 211. **Zürich,** Beograd 10, Páris 11.71, London 20.93, Newyork 441.50, Brüsszel 74.60, Milánó 23.225, Amszterdam 249.35, Berlin 177, Szófia 5.40, Prága 15.15, Varsó 83.—, Bukarest 3.25.

Ha elegánsan akar öltözködni, keresse fel **Kovács János** férfit és nőt divatszabót SZUBOTICA, Pasiceva ul. 8.

Refikülők bőröndök, iskola- és akadémiai táskák és egyéb bőrű tárgyak melyek leszállított áron kapható Weisz I. Drugnál, Szubotica, Csirkepiac — Saját készítmények, javításokat vállalunk. 498

Apróhirdetések

ALLAST KERES

40 éves, komoly, megbízható ember, portás, irodaszolgái, éjjeli őri állást keres. Cim a kiadóban. 6409

Józán fiatalember, aki Noviszád utcáit jól ismeri és 3 nyelvet beszél, kocsinak ajánlkozik vagy hasonló más állást keres. Kolodvorszki Prolaz 5., Noviszád. 6379

Intelligens lány, szerb, magyar és német nyelvtudással irodai, pénztárnoki állást keres vagy gyermekek mellé ajánlkozik. Ajánlatokat: »Szorgalmas« jellegével a kiadóhivatal továbbít. 6445

ELADÓ

Festmények, értékes, eredeti képek jutányosan eladók. Megtekinthetők a Reggeli Ujság kiadóhivatalában. 6448

KERESLET

Szoptatásra vállalom egy gyermeket. Érdeklődni: Almaska 12. szám alatt az asszonynál. 6442

Fájdalomtól megtört szívet jelentjük, hogy a legjobb feleség, anya, nagymama, anyós és rokon

Mihnyák Sándorné

szül. Horvát Juci életének 54. évében, hosszú és kinos szenvedés után elhunyt.

Drága halottunk földi maradványait ma, t. hó 18-án délután 3 órakor temetjük a gyászházban, Rnmenacski put 34. sz. alól a református egyház szertartása szerint a Pirosi uti református temetőbe.

Áldás és béke poraita!

Noviszád, 1938 október 18.

A gyógyszerész család

Ügynököt fix fizetéssel, napidíjjal és jutalékkal azonnal alkalmazunk. Fényképes ajánlatokat a felekezet megjelölésével „D. R. G. M. Patent“ jellegre a lap kiadóhivatalába kérünk 6365

Rentábilis vállalat 100.000 dinár tökével társat keres, mely összegért teljes biztosítékot nyújt. Befektetett tőke 20—25% biztos jövedelmet hoz. Ajánlatok »Rentabilis« jellegre Kardos hirdetővállalathoz Noviszád, kéretnek. 6399

Gyermektelen, lehetőleg fiatal házaspárt keresek novembere lre. Az aszszony kis lakás és fizetés ellenében köteles takarítást végezni. Braća Ribnikara 16. 6443

Fiatall bejárólány azonnalra felvétetik. Gajeva ucca 7., Noviszád. 6443

Házmeztart keresek. Előnyben gyermektelen házaspár. Petra Zrinyszkog 54., Noviszád. 6444

Munkáslányok felvétetnek. Frank pótkévégyár, Noviszád, Adamovicsa ucca 48. sz. 6446

Fiatall embert kocsinak és mindenek felvesz Schmidt, Noviszád, Gajeva 3/a. 6447

Alba tükörgyár felvesz inast fizetésel. 6450

KÜLÖNFÉLE

Takarékos embernek 2:1 javára áll **Takarékos ember** csakis »Pyram« krémet használ 5801

DR. FILIPON CREME

a legjobb és legkedveltebb nappali krém. Ára helyben 12.—, vidéken 14.— dinár. Apoteka Kuchler, Vrsac. 2474

»**FLORODOR**« ujszerű arcápoló. Eltűntet ráncokat, szeplőket, üdévét szel az arcóbort. Főlerakat »Vegetabilia« Noviszád, kapható minden szaküzletben. 5124

PAPLAN! Paplan! Legszebben — legjobban készíti Miša Miličev. Kr. Petra II. 48, Noviszád. 5792

VETÓMAG. Bánkúti 1201-es buza, G. 38-as őszárpa és lucerna selektálva és Ceretánnal pácolva előjegyezhető. Pusztá Zobnaticai Gazdaság, Bácska Topola, póstafiók 17. 6314

Tűzfát, belföldi kösznet, faszenet minden minőségben, vagonként, legszolidabb napiáron szállít Gonda Hugó, Szombor. Kérjen ajánlatot! 6351

Az arcóbort nem preparálni, hanem rendszeresen ápolni kell. Daruvári krém a legjobb arcápoló. Háromsarkos nagy doboz 15 din., feles doboz 7.50 dinár. Kapható szaküzletekben.

Must konzerváló

Nipakombin

amitől a must egy évig édes marad. Kapható Nojcesek Géza cégnél, Szubotica. Tel. 782. 513

Eladunk és veszünk: Prva, Szrpszka, Unio, Goszpodarszka bankbetétkönyveket, valamint 3% agrár-kötvényeket adó rendezésére előnyös napi áron. Sulhoff Albe, Szubotica, Dobanovacska ul. 8. Tel. 68. Néhány noviszádi ház és telek eladására van megbízásunk. 488

FIZESSEN ELŐ A REGGELI UJSÁGRA

URANIA MOZI, Noviszád

Igazgatóság: TESLA-FILM, BEOGRAD
Előadások 2:30, 5, 7:15 és 9:30 órakor
XI. Olimpiász I. rész
Nemzetek nagy küzdelme
Biztosítsa helyét elővételben

Megérkezett

a hirneves grafológus és tenyerjós „ZSARE”

aki mindenki tenyeréből kiolvassa multját, jelenét és jövőjét. Fogad naponta 9—12 és 2—7 óráig Noviszádon, **Kralja Petra II.** (Futaki ut 47 alatt. — **Csak nőfény napig marad Noviszádon!** Vidékieknek válaszbélyeg beküldése ellenében válaszol. Beszel szerbül, magyarul és németül.

IMOBILIJA

vállalja házak felügyeletét. Minden háztulajdonosnak érdeke, hogy házának felügyeletét ránk bizza, mert azt eddig is a legnagyobb lelkiismeretességgel kezeltük, melynek bizonyítékát adják mindazok a háztulajdonosok, kik már eddig is ránk bízták házuk felügyeletét, ugy Beogradban, mint Beogradon kívül.

Ház

Tulajdonosaik szótválása miatt sürgösen eladunk egy gyönyörűen épített palotát közvetlenül a »Moskva« közelében. Az épület új, adómentes, öt emeletes, szép ütlethelyiségekkel és két, három és négy szobás összkomfortos lakásokkal. — A ház legnagyobb része vasbetonból épült, homlokzata műmárvány központi fűtés stb. Mindezek dacára olyan olcsó az ára, hogy a vevő 12% jövedelmet biztosíthat magának. Szükséges 1.250.000 dinár készpénz tőke és átveendő egy kisebb hosszulejáratu jelzálog kölcsön.

»IMOBILIJA«, Beograd, Knez Mihajlova 17. — Telefon: 26—167 és 28-260

Az ismeret SALVAT-TEA

OLIVE gyógyszerésztől (Prága)
EPE KÖVEK
és epehólyagbaj ellen kapható a főképviseletnél:
APOTEKA SV. IVANU
Kaptól 17 — ZAGREB — Kaptól 17
ingyen prospektust küldünk. Óvakodjék az utáztatoktól. — O. reg. S. br. 27870

Reggeli Ujság

Uredništvo i administracija
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Noviszád, Kr. Petra II. (Futoski put) 50
Telefon: 21—37, éjjel 20—58
Felelős kiadó: Andree Dezső
A kiadóhivatali címzéshez: **Blažek Ferenc**
Preplata — Előfizetés:
Egy hóra . . . . . 28— dinár (kihordó útján 30 din.)
Három hóra . . . . . 80— dinár (kihordó útján 86 din.)
Félévre . . . . . 160— dinár (kihordó útján 172 din.)
Izlazi svakodnevno - Megjelenik naponta
Pošt. čekovni račun — Postacsekkszámla:
Zagreb, 46.692

Ügynököt fix fizetéssel,

napidíjjal és jutalékkal azonnal alkalmazunk. Fényképes ajánlatokat a felekezet megjelölésével

»D. R. G. M. PATENT« jellegre a lap kiadóhivatalába kérünk

Készítünk

sirokra lámpákat és díszeket, minden alakban, nagyságban és mennyiségben. — Kívánatra díjmentesen küldjük katalógusunkat árjegyzékkel.

„**LIMORAD**“ — **Josip Ciglenički**
ZAGREB, Hica 19. — Telefon 96-90.

Noviszádon, Novi Vrbászon

a legújabb divatcikkeket, ruhadíszeket, gombot, esattot, esipkét és más apró ujdonságokat nagy választékban, a legolcsóbban vásárol

DIESLER J. rövidárú üzleteiben
NOVISZÁD, KRALJA PETRA II. UL. 112. — NOVI VRBÁSZON

Tűzhelyek

Kályha

Evőeszköz

Tűzálló üvegedény

SZENES

vasüzlet, Szubotica